

KURIER Wileński

CZWARTEK 30 MARCA 1995 R.
Nr 62 (12593)

Dziś w numerze:
2 str. —
Od 1 kwietnia br. zliberalizuje się mierz handlowe na artykuły spożywcze i mieszanki paszowe, wyprodukowane w Litwie.

Litwa będzie się kierowała europejskimi wzorami

Rozmowa z Justiną Karosą, posłem na Sejm RL, wicestarostą frakcji DPPL

— Jak Pan ocenia wyniki wyborów samorządowych?

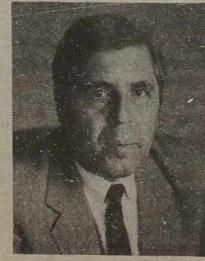
— Są one zgodne z naszymi oczekiwaniami. Nasze prognozy mogłyby być może bardziej optymistyczne, ze względu na to, że nasza partia jest rządząca, posiada większość w Sejmie i rząd. Więc dbając o odbudowę gospodarki Litwy, musi ona podejmować najczęściej niepopularne nawet społecznie niełatwe, powiedzielibyśmy, dla ludzi decyzje. Wydaje mi się, że uzyskanie około 10 proc. głosów od liczby wszystkich obywateli, wciągniętych na listy wyborcze, to dość dobra ocena rządzącej partii.

Na wyniki wyborów budżuje, moim zdaniem, prowadzona rodzaje od pół roku w sferach masowego przekazu totalna krytyka naszych działań. Kształtuje to odpowiednio opinie ludzi.

Widocznie oczekiwano, iż w taki sposób "wypłyną" siły centryzyczne. Nie przewidziano jednak, iż to się stanie poważnym wsparciem dla konserwatystów. M.in. podczas konferencji prasowej poseł A. Kubilius podziękował przede wszystkim gazecie "Respublika", że przyczyniła się do zwycięstwa konserwatystów. Moim zdaniem, fakt ich zwycięstwa a nie chrześcijańskich demokratów, którzy są bardziej umiarkowani, będzie negatywnym czynnikiem na drodze do rozwoju demokracji.

Uważam, że musimy przeanalizować swą sytuację. Możliwie warto skorygować niektóre polityczne kroki, ale nie kosztom strategicznych interesów państwa.

Będziemy mieli również okazję przekonać się, czy siły polityczne, które

zyskały większość w samorządach, wywiążą się ze swych przedwyborczych zobowiązań. Chciałoby się, by samorządy wykreśliły się politykierstwa na rzecz konkretnej pracy. Jeśli nie potrafią tego uczynić, to przyspuszczam, że uzyskają odpowiednią ocenę wyborców.

(Dokończenie na str. 3)

3 str. —
J. Karosa: Polskę wybrałaby jako pierwszą, bo jest naszą sąsiadką. Również w sensie politycznym jesteśmy sobie bliscy...

4 str. —
Č. Juršenas spotkał się w Madrycie z przewodniczącymi delegacji Polski, Szwecji, Białorusi, Rosji i In. państw.

5 str. —
Przedstawiciele rządu RP podkreślali, że litewskie propozycje są tematem rozmów obustronnych i Polska jest do nich pozytywnie nastawiona.

6 str. —
Poszedł z nią do jej pokoju... Przez dłuższą chwilę nie mógł oderwać oczu od spleleń do włosów, wpletłych w dywan.

7 str. —
Emeryk kochał Dagny, to nie ulega kwestii...

8 str. —
Funkcjonariusze prokuratury i policji zatrzymali V. Barševskisa, wychoźdzącego z Sejmu. Uran był w torbie...

9-10 str. —
Ustawa o organizacjach społecznych. Warto ją znać.

11 str. —
Oferta dla rolników — na praktykę do Polski.

SENTENCJA DNIA
Umiejętności i sztuki nie powstają gotowe, jakoby odlane w formie, jeno tworzą się i kształtują pomatu, gdy się je obrabia i szlifuje.
M. MOITAGNE

Znać Wilni
Radio 73.34 / 103.8 FM
Konkurs "3 x tak" codziennie, godz. 17.05 tel. 42 94 72

Rosja Szturm Gudermesu

W środę rano wojska rosyjskie przeprowadziły kolejny atak na Gudermes, drugie co do wielkości miasto w Czornobylu (ok. 45 km na wschód od Czornobyla).

Według strony rosyjskiej, wojska federalne zakończyły operację opanowania Gudermesu we wtorek wieczorem, przełamując obronę sił czarnobylskich na wschód od miasta. "Próczas zwycięskiej walki przeciwnik ponosił duże straty w ludziach i technice" — podaje służba prasowa rosyjskich wojsk. Straty wojsk federalnych — 6 zabitych i 11 rannych. Po otoczeniu Gudermesu podwojnym pierścieniem dowódców rosyjskiej armii wystrasowało ultimatum do obrońców, żądając odstąpienia broni.

Niemcy-Turcja Bonn wstrzymało pozostałą pomoc wojskową

Z powodu operacji przeciw Kanton w Iraku północnym rząd białej wstrzymał pozostałą jeszcze część pomocy wojskowej dla Turcji.

Pa wożeniejzjwno w końcu Turcji jest ustanowiono teraz wstrzymanie także pozostałą, obciążoną temu krajowi w styczniu tego roku pomoc zbrojeniową o wartości 150 mln marek.

Szwecja-Polska Lech Wałęsa w Sztokholmie

Uroczystości powitania na dziedzińcu Zamku Królewskiego w Sztokholmie, w środę w południe, zapoczątkowała oficjalna, 3-dniowa wizyta prezydenta RP Lecha Wałęsy w Szwecji, skłópną na zaproszenie króla Karola XVI Gustawa.

Na dziedzińcu Zamku Królewskiego prezydenta para przybyła historycznymi karetami, w otoczeniu Konnej Królewskiej Gwardii i Proklamacyjnej Dowódca Kompanii Honorowej złożył prezydentowi medale i w doskonałej polonizacji, Lech Wałęsa natomiast podziwiał żołnierzy po szwedzku.

Bosnia Spór wokół statusu NPROFORU

Rząd Bośni i Hercegowiny krytycznie proponuje dotyczące ONZ zawarte w raporcie sekretarza generalnego ONZ Butrosa Butosa Ghali w liście skierowanym do Rady Bezpieczeństwa władze w Sarajewie stwierdzając, że raport nie zawiera odpowiedniej atmosfery dla przedłużenia mandatu. Raport przedłożony przez sekretarza generalnego proponuje powołanie odrębnych oddziałów ONZ dla Bośni i Hercegowiny —

DPPL ocenia wyniki wyborów samorządowych

Zawiniła ordynacja wyborcza

Zdaniem wicestarosty frakcji DPPL J. Karosa w wyborach samorządowych zwyciężyła demokracja, bowiem nikt nie wąpił w to, że wybory przebiegały demokratycznie. Nie sądzi on, że co do wyników trzeba winić wyborców, bowiem, zdanie ludzi — to wytyczne dla politycznych partii. J. Karosa wyraził niezadowolone z powodu tego, że oskarżono nie Litwinów, którzy startowali w wyborach z ramienia litewskich partii. Włączenie się ich do litewskich partii, zdaniem J. Karosa, jest zgodne ze strategiczną postawą państwa. Odpowiadając na pytanie dziennikarki "K.W.", czy w związku z tym, że DPPL nie zyskała poparcia w rejonie wielkim, rządząca partia zamierza skorygować swą politykę wobec mniejszości narodowych J. Karosa stwierdził:

— Niektóre założenia, deklarowane przez Akcję Wyborczą Polaków na Litwie, co m.in. zaznaczył minister sprawiedliwości, posiadają pewne antykonstytucyjne elementy. Obecne władze nie zamierzają więc czynić ustępstw w tym kierunku. Oczywiście można myśleć o pewnej korekcie swej polityki. Jednak, powtórzę, w żaden sposób nie ulegając wobec tych tendencji, które wypukliła Akcja Wyborcza i widocznie dzięki którym zyskała sobie głosy wyborców.

Starosta frakcji DPPL G. Kirklis wąpi, czy partie, które dostały się do samorządów, potrafią wywiązać się ze swych przedwyborczych programów. Litwa, zdaniem wicestarosty DPPL J. Karosa, jest krajem cudów, bowiem przedwyborcze pro-

gnozy nie sprawdziły się. Poseł zastanawiał się też nad przyczynami niskiej frekwencji. Jego zdaniem zawiniła w tym samorządowa ordynacja wyborcza, bowiem około 30 proc. mieszkańców negatywnie odbiera działalność partii. Ponadto ludzie borykają się z problemami materialnymi, więc zawiadzeni są władzą, partiami politycznymi. J. Bernatoniś przyznaje też, iż nieunikniono błędów, które DPPL ma zamiar przedyskutować wewnątrz partii. Wyniki wyborów dowodzą, że wzmocniły się pozycje dużych partii, jak też chrześcijańskich demokratów, socjaldemokratów. Natomiast, J. Bernatoniś jest przekonany, że demokraci i zieloni nie mają w polityczny szans.

Jadwiga BIELAWSKA

Zamiast załatwić sprawę w ciągu 3 miesięcy

H. i J. Walentynowiczowie dochodzili swych praw przez 3 lata

Jak pokonać biurokrację?

Redowici wilmianie Honorata i Jacka Walentynowiczowie wytoczyli walkę biurokratom, wstąpili na drogę sądową i zwycięsko z niej wyszli. Chodziło im o przyznanie działki.

W myśli uchwały rządu RL nr 454 z 11 czerwca 1992 r. właścicieli domu (jego części), który nabył go od osoby posiadającej dom na prawie własności prywatnej, działkę koło domu przydzielono im nieodpłatnie. Wielkość jej nie może być większa od wielkości działki, na którą może być przywrócone prawo własności. Jeśli osoba — właściciel domu — zmarła, to działkę przydziela się nieodpłatnie jej spadkobiercom.

Posiadaczkę przy ul. Lubarto 3 (na Zwierzyców) w Wilnie w 1921 r. kupił Hieronim Dapkus, ojciec Janiny Kiliuskiej, która po jego śmierci odziedziczyła dom. Znajduje się on na działce wielkości 1190 m². Po zbudowaniu w pobliżu mostu działka się zmniejszyła o 93 m², bowiem dom stoi tuż przy moście. Janina Kiliuska 16 listopada 1988 r. zapisała w testa-

mentcie H. Walentynowicz 70/100 domu, a J. Walentynowiczowi — 30/100. Po śmierci J. Kiliuskiej 21 lutego 1991 r. Walentynowiczowie zgodnie z testamentem odziedziczyli dom.

Opierając się na wyżej wspomnianą uchwałę rządu nr 454 z 11 czerwca 1992 r. Walentynowiczowie 12 sierpnia 1992 r. złożyli w Zarządzie m. Wilna podanie, w którym prosili przydzielić im nieodpłatnie 1190 m² ziemi koło domu, z której korzystają. Urzędniczy zwlekali z załatwieniem sprawy i przydzieleniem działki prawie 2 lata. Petenci otrzymali odpowiedź dopiero 29 marca 1994 r. z której wynikało, że ówczesny kierownik działu przywrócenia prawa własności E. Kiliuska czekał, aż się zmieni ustawa, by poinformować tym osobę zainteresowaną. Oto jąka odpowiedź otrzymali Walentynowiczowie: "Informujemy, że w związku z tym, iż znwolnioną ustawą nr 55 z 26 stycznia 1994 r. częściowo zmieniasz zasady przywrócenia prawa własności do zachowanych

nieruchomości, przewidziane w uchwale rządu nr 470 z 15 listopada 1991 r. dotyczące praw właścicieli domów, którzy nabyli je od osób posiadających dom na prawie własności prywatnej — uchwała nr 454 z 12 czerwca 1992 r. straciła moc prawną. Z tego powodu prosba złożona 12 sierpnia 1992 r. w sprawie nieodpłatnego przydziału działki nie może być zadowolona. W sprawie wykupienia ziemi od państwa należy się zwrócić do swego starostwa". W naszym przekonaniu kierownik działu E. Kiliuska nie poinformował, dlaczego sprawa Walentynowiczów nie była rozstrzygnięta w terminie przewidzianym w uchwale rządowej nr 470 z 15 listopada 1991 r., czyli w ciągu 3 miesięcy. Czyżby służba ds. przywrócenia praw własnościowych obywatelom w Zarządzie miasta jest powołana do informowania petentów o zmianach w ustawodawstwie, a nie do załatwiania spraw w myśl obowiązujących aktualnie przepisów prawnych?

(Dokończenie na str. 3)

Z kraju

"Pół godziny dla rządu" w Sejmie RL

Premier pozostaje optymistą

Podczas tradycyjnej "pół godziny dla rządu", która trwała prawie godzinę, A. Ścieżwiłus oświadczył, że spodziewa się, iż uda się nawiązać bliższą współpracę z partiami pravicowymi, które na wyborach uzyskały największe głosy oraz zaznaczył, że wybory uprawomocniły nie tylko honor, ale też odpowiedzialność.

A. Ścieżwiłus zaznaczył, że rząd przynajmniej wiele ludzi potrzebujących pomocy społecznej, o których mówił kiedy został zaprzany dłużej głodują nawet Niemowlęta. Jednakże premier mimo wszystko przyznał, że nie chce "przekonywać, iż życie na Litwie jest łatwe".

Gdy poseł Juozas Baranauskas wspominał o krytycznej sytuacji lokatorów awaryjnych domów wielomieszkańczych, premier zaznaczył, że po sprywatyzowaniu wielomieszkańczych domów schody i korytarze "stały się czyste", więc, zdaniem A. Ścieżwiłusa, mieszkańcy tych domów powinni jak najprędzej utworzyć spółdzielnię, a następnie starać się o uzyskanie ulgowych kredytów.

Zaniepokojenie mieszkańców wsi budzi stała wzrastająca liczba kradzieży. A. Ścieżwiłus odpowiedział na to, że rząd postanowił zwiększyć do 4-6 lat kary za kradzieże samochodów, szkodząca jest również ustawa o obywatelach nie płacących podatków.

Odpowiadając na twierdzenie, że mieszkańcy Litwy coraz bardziej zaniepokojeni są nielegalnym eksportem metali i drewna, A. Ścieżwiłus poinformował, że już ograniczono liczbę miejsc skupu metali, zastraza się kontrolę ich wywozu, a z 3,5 mln m³ wycinanego na Litwie drewna, eksportuje się prawie milion m³. Jak mówili parlamentarzyści, według wielkości inwestycji zagranicznych, przypadających na jednego mieszkańca, Litwę 10-krotnie wyprzedza Estonia. Szef rządu powiedział, że inwestycje w tych państwach są nieporównywalne. Poinformował on, że 85 proc. wszystkich inwestycji w okresie niepodległości wpłynęło na Litwę w ciągu ostatnich dwóch lat. W tym roku, zdaniem premiera, na Litwie realizuje się szczególnie ważne projekty inwestycji zagranicznych: finansuje się budowę terminala naftowego w Kłajpedzie, firmy zagraniczne pokrywają koszty rekonstrukcji lotniska w Szawłach, współpracująca firma naftowa Litwy i Danii. Litwa stała się dla inwestorów zagranicznych jednym z najbardziej atrakcyjnych państw wśród krajów bałtyckich i Grupy Wyszehradzkiej, powiedział Adolfas Ścieżwiłus.

Z Izby przejść rządu

Ludzie żądają zwrotu ziemi i pieniędzy

Poradca rządu ds. spraw rolnictwa i przedsiębiorstw przetwórczych Petras Jonika przyjmował w gmachu rządu mieszkańców Litwy w sprawach osobistych. W ciągu pół dnia zgłosiło się ponad 30 osób z różnych miast i rejonów kraju. Wielu interesantów z podwileńskich gmin pragnie odzyskać posiadaną odzież przez dziadków i rodziców ziemi w tym samym miejscu. Często tu ścierałą się interesy rozszerzania granic administracyjnych stolicy i rolników. Będą oni musieli zacząć, zanim Sejm przyjmie odpowiednią ustawę.

Zasadniczo osoby w starszym wieku interesowały się, w jaki sposób szybko można otrzymać kompensaty pieniężne za posiadaną ziemię. Zdanie doradcy rządu P. Joniki, sprawy te są bardzo komplikowane. Na Litwie dla wszystkich, którzy chcą otrzymać takie kompensaty za ziemię, potrzeba ogólnie ponad 300 mln litów. Niestety, państwo nie ma takich pieniędzy. W tym roku przewiduje się na ten cel przeznaczyć dla rejonów tyłu około 6 mln litów.

Podczas przyjmowania interesantów ujawniono też wiele przypadków, gdy pracownicy gminnych szefi rolnych nie wglębiają się jak należy w sedno skargi obywateli, załatwiają je w sposób formalny. Gdzieniedzie niezbyt dokładnie pracują również mierniczowie. Jest jeszcze wiele problemów z

Kurs walut w Banku Litewskim

Bank Litewski od 30 marca 1995 r. ustala następującą relację litów do walut obcych

Nazwa waluty	Litry za jedn. waluty	100 litów za jedn. waluty
Angielskie funty szterlingi	6,4449	644,49
100 ormiańskich dramów	2,0000	200,00
Australijskie dolary	9,8989	989,89
Austrijskie sztylingi	0,4112	41,12
100 amerykańskich dolarów	6,9914	699,14
100 białoruskich rubli	0,3378	33,78
Belgijskie franki	0,1404	14,04
Czeckie korony	0,1945	19,45
Duńskie korony	0,7227	72,27
ECU	5,2740	527,40
Estonijskie korony	0,3592	35,92
100 hawajskich peset	3,1293	312,93
100 lirów włoskich	0,2542	25,42
100 japońskich jen	4,5183	451,83
Kanadyjskie dolary	2,8442	284,42
Kirgizskie soumy	0,3379	33,79
100 kasachskich teng	6,5486	654,86
Lotwalskie litry	7,2220	722,20
Złote polskie	1,6711	167,11
Mołdawskie lejole	0,9025	90,25
Honkowskie korony	0,6459	64,59
Holandzkie guilderzy	2,5336	253,36
Francuskie franki	0,8175	81,75
100 rubli rosyjskich	0,0817	8,17
SDR	4,1762	417,62
Singapurskie dolary	2,8255	282,55
Finlandzkie marki	0,9174	91,74
Szwedzkie korony	0,5441	54,41
Szwajcarskie franki	3,5134	351,34
1000 ukraińskich karbowonców	0,2804	28,04
Uzbekskie sumy	0,1533	15,33
100 węgierskich forintów	3,3713	337,13
Niemieckie marki	2,8943	289,43

Waluta podstawową jest USD. Litw na walute podstawowej i waluty podstawowej na litry banki wyznacza według zaokrąglenia oficjalnego kursu — 0,29 USD za 1 lit, podając nie większe od ustalonego przez Bank Litewski wynagrodzenia za operacje wymiany. Pozostałe waluty banki skupują i sprzedają według cen ustalonych przez same banki.

Kalejdoskop wiadomości

Nota dla ambasady litewskiej

Ministerstwo Spraw Zagranicznych RL wreczyło notę dla ambasady litewskiej na Litwie. Głosi ona, że 24 marca grupa uchodźców kurdyjskich została zamordowana do nielegalnego przejścia z terytorium Republiki Litewskiej i przekroczenia litewsko-litewskiej granicy państwowej. W tym samym dniu Kurdów wrócono szóstkom granicznym Łotwy. Analogiczne próby wydalenia uchodźców kurdyjskich ze litewsko-litewskiej granicy państwowej powtórzyły się w dniach 25, 26 i 27 marca. Litwa proponuje Łotwie, aby zczasu informowała jej kompetentne instytucje o przewidywanym konwojujonymi tranzytem osób do państw trzecich, przedstawiając jednocześnie gwarancje tych państw w sprawie przyjęcia konwojujących osob.

Rosja żąda ekstradycji swoich żołnierzy

Nadzwyczajny i pełnomocny ambasador Federacji Rosyjskiej w Republice Litewskiej Nikołaj Obertyszew domaga się, aby zatrzymani 25 marca na Litwie żołnierze A. Wasilkiwn R. Kurdiukow, którzy twierdzą, że zdezerterowali z armii rosyjskiej, aby nie walczyć przeciwko Czeczenii, zostali przekazani Rosji. Podczas spotkania z sekretarzem Ministerstwa Spraw Zagranicznych Litwy Albinasem Janušką przedstawiciel Rosji poprosił również, aby pracownikom ambasady rosyjskiej umożliwiono spotkanie się z tymi żołnierzami. A. Januška odpowiedział, że te próby zostaną rozpatrzone, a ambasadę rosyjską poinformuje się o podjętej decyzji.

Ustawa zabezpieczy przed napływem uchodźców

"Realizacja ustawy "O statusie uchodźcy w Republice Litewskiej" będzie kosztowała blisko 12 mln litów, ale Dania i Szwecja zgodziły się pomóc, więc praktycznie nasz kraj nie będzie potrzebował przeznaczyć większej sumy pieniędzy w związku z tą ustawą" — powiedział naczelnik wydziału migracji Ministerstwa Opieki Społecznej i Pracy Vladimiras Gražulis.

"Ustawa przed wszystkim zabezpieczy nas samych przed napływem nielegalnych uchodźców. Ma ona być przyjęta w maju-czerwcu. Blisko 6-7 mln litów trzeba będzie przeznaczyć na utworzenie ośrodka uchodźców gdzieś za miastem. Należy też utworzyć Komitet ds. Uchodźców. Pracownicy będą szkoleni na specjalnych kursach w krajach skandynewskich" — powiedział V. Gražulis.

Obecnie na Litwie przebywa 340 nielegalnych imigrantów, jak też 100 Kurdów, przybyłych z Republiki Litewskiej.

Nowa linia lotnicza

28 marca w pierwszy raz na linii Wilno — Berlin — Wilno wystartował samolot prywatnej niemieckiej spółki lotniczej "Deutsche BA". Odład samoloty tej spółki będą latać regularnie na tej trasie — we wtorki i czwartki. Dotychczas "Deutsche BA" nie ma własnego przedstawiciela na Litwie, natomiast zawarła umowy z litewskimi liniami lotniczymi, które sprzedają bilety i opiekują się samolotami niemieckiej spółki. Cena biletu w obydwie strony — 622 USD.

Seminarium poświęcone bezpieczeństwu pracy

Wczoraj w Państwowej Inspekcji Pracy rozpoczęło się trzydniowe seminarium poświęcone kwestiom bezpieczeństwa pracy, które zorganizowali specjaliści Szkoły Środkowa Pracy Danii w ramach realizacji umowy o współpracy Państwowej Inspekcji Pracy Litwy i Szkoły Środkowa Pracy Danii.

Wizyta statystyków Komisji Europejskiej

Na Litwie przebywały z oficjalną wizytą statystycy Dyrektoriatu Generalnego Komisji Europejskiej — dyrektor generalny Yves Franchet i kierownik wydziału Eurostatu do spraw łączności z krajami Europy Środkowej i Wschodniej oraz nowymi powstałymi niepodległymi państwami, Klaus Lonning. Goście spotkali się z premierem Adolfasem Ścieżwiłusem, odwiedzili Sejm, następnie wyjechali do Tallinna.

Wyniki rewizji w banku "Litimpks"

Po kilkumiesięcznych badaniach glinańska duża firma międzynarodowego rodzaju "KPMG C. Jespersen" przedstawiła swe wnioski kierownikowi banku "Litimpks". Zostaną one przedstawione akcjonariuszom banku do przychylenia na zebraniu w dniu 31 marca. Wyniki rewizji zadawają zarząd banku.

Gwarancje pożyczek

Rząd Litwy uchwałę z 24 marca udzielił gwarancji państwowej Poniewiejskiej Państwowej Hucie Szkła w związku z otrzymaniem z banków naszego kraju pożyczki 17,5 mln litów. Ta pożyczka fabryce udzielona została na trzy lata z 20-procentowymi rocznymi odsetkami, które po roku mogą być zmniejszone z uwzględnieniem współczynnika inflacji.

Gwarancje państwowa uzyskał również bank brytyjski "Midland Bank", który udzielił przedsiębiorstwu państwowemu "Šilaulių aerocostas" pożyczki na 8,5 lat. Zostanie ona wykorzystana na rozbudowę lotniska.

W ciągu tygodnia podrozay asfalt i osprzęt

W ciągu tygodnia na giełdach towarowych Litwy ceny większości surowców i produkcji nie zmieniły się, jedynie wzrost popytu na asfalt wpłynął na jego cenę — 21 marca jedna tona kosztowała 600 Lt, a w miniony wtorek średnio 630 Lt. Podskoczyła też cena osprzętu (d=10 mm) — od 1250 do 1540 Lt. Handel urozmaicił dwie aukcje, które na giełdach obecnie rzadko się odbywają. Największą transakcją dotyczyła stalowych rur o rzadkim przekroju (d=89 mm). Trzy kilometry rur sprzedano za 35,1 tys. Lt.

Film z I. Dapkūnaitė zdobył Oscara

Przewodzący w Los Angeles zostały wręczone Oscary Akademii Sztuki Filmowej USA. W kategorii filmów zagranicznych Oscar przyznany został filmowi rosyjskiego reżysera Nikity Michalkowa "Znaczenie słów", w którym gra również litewska aktorka Ingeborga Dapkūnaitė. Wiele zwycięzca ona swemu uśmiechowi: to właśnie dzięki niemu angielski reżyser S. Stokes wybrał aktorkę do międzynarodowego projektu — spektaklu, wystawianego w Chicago — "Błąd językowy". Później I. Dapkūnaitė wyjechała za mąż za S. Stokesa i mieszka obecnie w Londynie, gra w Rosji, Anglii, USA.

W filmie "Znaczenie słów" I. Dapkūnaitė gra Mariusę, żonę głównej postaci filmu, bohaterka wojny domowej, dowódcy dywizji Kotowa.

Polski Klub Dyskusyjny zaprasza

na spotkanie z działaczem polonijnym z Wielkiej Brytanii, specjalistą z dziedziny bankowości p. Stanisławem Berka. Spotkanie odbędzie się w piątek 31 marca br. w sali ZM ZPL (Pyliamo 45/2) o godz. 18.

Na podstawie doniesień agencji informacyjnych, radio, prasy i inf. własnych przygotowała Jadwiga PODMOSTKO

załatwieniem spraw zwrotu ziemi położonej w strefach podmiejskich, przydziałami rolnikom ulgowych kredytów na zakładanie spółdzielni m.in. agrocserwisu, innych usług.

Harmonogram przyjęć interesantów na II kwartał br.

Jak poinformował kierownik Izby przyjęć kancelarii rządowej J. Linaras, już sporządzony został harmonogram przyjmowania mieszkańców w sprawach osobistych na drugi kwartał br.

W kwietniu przyjmować będą doradca rządu ds. banków, kredytów i rozliczeń D. Pupkevičius (4.IV), minister reform administracyjnych i samorządów M. Stankevičius (11.IV), doradca rządu ds. gospodarki komunalnej i mieszkaniowej A. Rimkus (18.IV), dyrektor generalny Ośrodka Badań Ludobójstwa i Rezystencji mieszkańców Litwy V. Skuodis (25.IV).

23 maja mieszkańców przyjmie minister spraw zagranicznych P. Gylis, 9 maja — doradca rządu ds. transportu i łączności A. Mačiulis, 16 maja — minister opieki społecznej i pracy M. Mikala, 23 maja — kierownik wydziału prawnego kancelarii rządowej V. Kumpa, a 30 maja — minister rolnictwa V. Einoris.

Na przyjęcia, odbywające się w Izbie przyjęć rządu we wtorki w godz. 10-13 czasami można się zapisać telefonicznie: 23-65-17 i 62-88-10.

Z wczorajszych obrad rządu

Omówiono ponad 20 kwestii

Na środowym posiedzeniu rządu omówiono ponad 20 kwestii.

Zaprobowano projekty statutu Litewskiego Banku Oszczędnościowego i Litewskiego Banku Rolnego.

Sejmowi zgłoszony zostanie projekt nowelizacji Kodeksu Cywilnego Republiki Litewskiej. Skonstatawono, że pod koniec 1994 r. mieszkańcy za usługi komunalne oraz dzierżawę pomniejszych były dużin 34 mln Lt. Według obowiązującej prawa, wyegzekwowanie długów jest procesem nieskutecznym i długotrwałym. Projekt zakłada ściąganie opłat w trybie specjalnego dochodzenia sądowego.

W celu stworzenia przedsiębiorstw handlowych pomniejszych warunków sprzedaży wyprodukowanych na Litwie towarów, postanowiono od 1 kwietnia br. zliberalizować marże handlowe na wyprodukowane w przedsiębiorstwach kraju artykuły spożywcze i mieszanki paszowe.

Postanowiono skrócić okres rozliczeń cukrowi z rękami. Za buraki cukrowe cukrownie będą musiały zapłacić nie później niż do 1 grudnia — 40 proc., do 15 marca — 60 proc. należności sumy. Niniejszy tryb nabiera mocy z dniem 1 sierpnia 1995 r.

Ustalono, że z funduszu stypendialnego dla wybitnych uczelni (z wyjątkiem Akademii Policji i Akademii Wojskowej) będzie można skosztować tylko 80 proc. studentów wydziałów dziennych — stypendium należne będzie w wysokości 0,97 minimum socjalnego. Wszystkim słuchaczom wydziału dziennego Akademii Policji i Akademii Wojskowej będą płacone stypendia. Stypendium w wysokości 2,16 minimum socjalnego będzie przysługujące osobom posiadającym co najmniej dwuletni staż pracy w tych organach, pozostającym z przyczyn przynależnych w wysokości 1,62 MS.

Zatwierdzono wzorcowy statut rząd samorządów. Określa on kompetencje rządu i tryb działalności.

Zatwierdzono tryb nadawania statusu gwarancji celnej podmiotom gospodarczym oraz nadawania statusu płatni gwarantów instytucjom bankowym i ubezpieczeniowym. Ma to na celu usprawnienie zbierania opłat celnych oraz innych, kontrolowanych przez urzędy celne.

Omówiono bilans wykonania budżetu państwowego Republiki Litewskiej 1994 r. Wydatki przewyższają dochody o 337,827,7 tys. Lt. Uprzedzeni zostali kierownicy poszczególnych instytucji i organizacji, którzy kontio zwykłych wydatków zwiększyli kosztem nadzwyczajnych.

Wczoraj w Narodowym Banku Polskim

	skup	sprzedaż
100 franków francuskich	47,50	42,44
100 marek niemieckich	167,49	174,33
100 dolarów amerykańskich	234,57	244,15
100 funtów brytyjskich	375,67	391,01
100 franków szwajcarskich	202,88	211,15

Litwa będzie się kierowała europejskimi wzorami

(Dokończenie ze str. 1)

— DPPL niejednokrotnie inicjowała nowelizację 47 artykułu Konstytucji RL, dotyczącego zakazu sprzedaży ziemi obokrajowcom. Ze względu na brak poparcia politycznych sił, te starania były bezowocne. Czy jednak Sejm może poddać przeszkodę w drodze do stowarzyszonego członkostwa w Unii Europejskiej, czym jest właśnie niemożliwość nabycia ziemi przez zagranicznych inwestorów?

— Obecnie w Sejmie dyskutuje obywatelstwo w tej sprawie. W związku z tym, procedura zmian konstytucyjnych potrwa dość długo, postanowiono natomiast politycznych sił, które będą miały zobowiązanie skorygowania Ustawy Zasadniczej RL. Tego wypracują do uzyskania stowarzyszonego członkostwa Litwy w Unii Europejskiej. W myśl projektu obywatelstwa zagraniczni inwestorzy — osoby fizyczne i prawne — będą osoby będące na Litwie ziemią na własność dla wzniesienia obiektów gospodarczych. Praktycznie wszystkie siły

polityczne w Sejmie, oprócz tautinikowskich, popierają takie oświadczenie.

— Uczę się wzorów europejskich niedawno wyrażała do Polski kierowana przez Pana delegacja Sejmu RL ds. kontaktów z Parlamentem Europejskim.

— Ze względu na to, że kraje Grupy Wyszehradzkiej są stowarzyszonymi członkami Unii Europejskiej, interesuje nas droga, jaką trzeba przebyć, aby trafić do tej organizacji. Polskę wybraliśmy jako pierwszą, bo jest naszą sąsiadką. Również w sensie politycznym jesteśmy sobie bliżej. Zaznaczę, że w połowie kwietnia br. zamierzamy nawiązać podobne kontakty z Węgrami. Przepuszczając, że w lipcu br. jak i zamierzaliśmy, Litwa zostanie stowarzyszonym członkiem Unii Europejskiej.

— Jak będzie wyglądał pod względem praktycznym mechanizm zbliżenia litewskiego ustawodawstwa do standardów europejskich?

— Podstawowe ustawy już zrewidowano z uwzględnieniem wymagań Unii Europejskiej. W kwestiach zasadniczych nie kolidują one z nimi. W

przyszłości również trzeba będzie sprawdzać, czy nasze ustawy odpowiadają europejskim. Korzystając z doświadczenia Polski powołaliśmy podkomisję Europy w sejmowym Komitecie spraw zagranicznych. Ponadto mamy zamiar założyć — prawdopodobnie przy MSZ — departament ds. integracji z Europą, który się zajmie pracą wykonawczą. Ekspertyzy tych instytucji zbadają, czy każdy przygotowywany projekt ustawy nie koliduje z europejskimi konwencjami, założeniami Unii Europejskiej. Wówczas unikniemy dodatkowego korygowania ustaw.

— Chciałabym zapytać Pana jako jednego z lidera DPPL, jaki los rokuje Pan "Kurierowi Wileńskiemu"?

— Najwidoczniej rząd podejmie decyzję o prywatyzacji zarówno "Kuriera Wileńskiego", jak i "Echa Litwy". Ze względu na to, że tym redakcom nie mieści się w ramach dotychczasowej polityki państwowej zostanie udostępnione na warunkach ulgowych, chcielibyśmy, aby postawiamy interes państwa, by służyła ugruntowaniu porozumienia między obywatelami Litwy różnych narodowości.

— Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała
Jadwiga BIELAWSKA
Fot. T. Wazniewicz

W perspektywie — wspólne ćwiczenia wojskowe

Stany Zjednoczone i nadal finansować będą program pomocy wojskowych amerykańskich wojskowym litewskim "Military to military", gdyż ten projekt w naszym kraju realizowany jest pomyślnie — po zakończeniu jednodniowej wizyty na Litwie powołał agencji ELTA przedstawiciel sił wojskowych USA w Europie generał-major Jerrold P. Allen.

W Stuttgarcie (Niemcy) gdzie się znajduje siedziba europejska sił zbrojnych USA, koordynuje on kontrolę zbrojeń, koncepcje doktryn wojsko-

wych, stosunki Europy z NATO, programy kontaktów wojskowych, zasoby strategiczne, planowanie działalności i kwestie prawne.

Delegacja pod kierownictwem J. Allena w środę w ambasadzie USA przeprowadziła dyskusję z przedstawicielami programu "Military to military" na Litwie, następnie spotkała się z kierownictwem Ministerstwa Obrony Kraju i dowództwem wojskowym.

(ELTA)
Fot. K. Vanagas

Wczoraj prezydent Litwy zakończył dwudniową wizytę na Ukrainie

A. Brazauskasowi wręczono dyplom doktora h.c. Uniwersytetu Kijowskiego

Wczoraj prezydentowi Republiki Litewskiej Algirdasowi Brazauskasowi wręczono dyplom i medal doktora honoris causa Uniwersytetu Kijowskiego im. Tarasa Szewczenki.

Po wręczeniu odznaczenia rektor uniwersytetu profesor Wiktor Skomkenko zaznaczył, że wizyta prezydenta Litwy w najstarszej uczelni Ukrainy jeszcze raz potwierdza więź kulturową litewską i ukraińską. Przypomniał on, że tytuły honorowych członków uniwersytetu nadano dla wielu wybitnych działaczy kultury i nauki Ukrainy, Rosji, innych krajów.

Algirdas Brazauskas opowiedział członkom rady uniwersytetu o sytuacji polityczno-gospodarczej Litwy.

We środę rano A. Brazauskas spotkał się z członkami wyjątkowej komisji na Ukrainie, był w ambasadzie litewskiej. W godzinach popołudniowych prezydent Litwy i delegacja litewska odwiedzili Radę Najwyższą Ukrainy, spotkali się z pierwszym zastępcą przewodniczącego Rady Najwyższej Aleksandrem Tachcenką, przedstawicielami fracji parlamentarnych.

A. Brazauskas wraz z delegacją wrócił do Wilna wczoraj późnym wieczorem.

Prezentacje

Twórca "Nykstkutasa" i budynków mieszkalnych

Mimo 10 lat od śmierci architekta Jonasa Kriukielisa (1927-1985), który całe swoje życie poświęcił urbanistyce mieszkaniowej. Staral się on, aby każdy mniejszy bądź większy budynek, czy ich zespół, a nawet podwórze, kwartał stolicy, mógł alicy były wyraziste pod względem artystycznym, czyste i, a jednocześnie były funkcjonalne.

Wystawa jego projektów, czynna w Muzeum Architektury w pierwszym próbie przeglądu dorobku tego skromnego, wyjątkowo pracowitego architekta.

Porządkując przekazane do muzeum archiwa J. Kriukielisa, stwierdziliśmy, jak wiele czasopiśmie w językach obcych poświęcałom. Jedynie polskich wydań o charakterze ogólnym było kilka. Pamiętam, kiedy w rozmowie z kierownictwem z rozeznaniem mówić o tendencjach, dominujących w projektowaniu w Polsce i w innych naszych sąsiadach, było pełen uznania dla erudyty Jonasa Kriukielisa.

Dzięki doskonałej znajomości "Nykstkutasa" przezeń wyrażone z. Landsbergiem, projektowana, podobnie znana w tym czasie banku przy ul. Tatarskiej i wileński Pałac — etyk wileński pracy z arch. E. Chlomauskasem, kierownictwem g. konstruktorem H. Karvelsem. Nie wieszam jednak ulicą Ligonis w, że największą jej

część stanowią domy mieszkalne nr 4 i 6 — prace z ostatniego okresu życia Kriukielisa. Tylko pierwszy z nich — wntre kawiarni "Gabija" projektowała utalentowana architektka Zita Vanagelytė. J. Kriukielis opracował projekty rekonstrukcji niektórych znanych zabytków na terenie Zamku Górnego, przy ul. św. Kazimierza zespół budynków Towarzystwa Głuchych i bodaje najznaczniejszą ze wszystkich jego prac restauratorskich na Litwie stanowi Uniwersytet Wileński, za który wspólnie z innymi autorami w 1985 r. przyznano złoty medal międzynarodowej organizacji ochrony zabytków.

J. Kriukielis, jak rzadko który z jego kolegów, wieł uwagą poświęcił estetycznemu wyrazowi swego materiału graficznego. Nawet na najmniejszym skrawku zrobiony szkic, nie mógł być z dużej arkuszy z nadzwyczajną precyzją. Większa część eksponowanego materiału wykonana jest w kolorach, toteż najlepiej zobaczyć je osobiste.

W. PALIUKAITIS

Wieści z rejonu wileńskiego

Trwa lustracja sprzętu rolniczego

Od 27 marca do 12 kwietnia br. na terenie rejonu wileńskiego według harmonogramu dokonuje się lustracji technicznej rolniczego sprzętu. Sprawdza się przede wszystkim sprawność systemów hamulcowych, sygnalizacyjnego i t. Lustracja ciągnika kosztuje 10 litów, przyczepy 5 litów. Pieniądze należy przelać zezwazu na konto bankowe wdziału rolnego rejonu wileńskiego pod adres: Naujos Vilniaus, žu. bankas, a. nr 389001, kod 26010441. Przegląd techniczny obowiązuje wszystkich rolników posiadających sprzęt rolniczy. Ci, którzy nie dopełnią tego obowiązku mogą być ukarani grzywną w wysokości do 300 litów. W sprawie udokładnienia daty i miejsca przeglądu można zwracać się do starszego inspektora (wzdział rolny samorządu rejonu wileńskiego) Antanasa Kaulinisa, tel: 75-19-35.

Leokadia DROZD

Wieści z rejonu solecznickiego

Kredyty tylko dla zamożnych w prace

Według obliczeń specjalistów wdziału rolnego na prace wiosenne farmerom i spółkom rolnym potrzeba ponad 1 mln Lt. Takich pieniędzy nie mają ani jedni, ani drudzy i czekają na pomoc rządu. Niedawno udzielono rejonowi kredytu na 520 tys. Lt z budżetu państwowego. Z tej sumy 166 tys. rejon już otrzymał. Pozostała część nie wiadomo kiedy będzie, chociaż materiał siewny trzeba zgromadzić już teraz. A może znowu będzie tak, jak w zeszłym roku, gdy na siew wiosenny otrzymaliśmy zaledwie 33 proc. przyznanego kredytu.

Z kolei biedni nie otrzymują nawet małego kredytu. Jak powiedział gł. ekonomista wdziału Stanisław Bienkiewicz kredyty wymaga kaucji powyżej 30 proc. kredytu. Bank w ten sposób się zabezpiecza, jest mu obojętne czy się wstawia odbezpieczy czy nie. Połowa spółek rolnych nie jest w stanie wziąć kredytu, a to może spowodować ich upadek.

Piotr RYNGIEWICZ
Soleczniki

Państwowa Inspekcja Jakości w marcu dwukrotnie sprawdziła zakłady mleczarskie

Obniżono gatunek mleka

Kierownik działu inspekcji Eduardas Laužikas poinformował, że powyższe kontrole inspirowane były coraz częściej skargami klientów na niską jakość nabiału. W 23 przedsiębiorstwach wybrakowano 99 ton dostarczonego mleka, czyli 12,5 proc. ogółu sprawzonej ilości. W 11 przedsiębiorstwach wybrakowano 13,9 ton nabiału — sera, masła, twarogu, pasteryzowanego mleka (15 proc. sprawzonej jego ilości). Po tygodniu ponownie sprawdzono te same przedsiębiorstwa. W 26 przedsiębiorstwach znów wybrakowano 93 ton niejakościowego mleka, czyli 9,4 proc. sprawzonej ilości. W osmiu przedsiębiorstwach wybrakowano 2,6 tony nabiału, czyli 7 proc. całej sprawzonej ilości.

Po wzmożeniu się kontroli wewnętrznej poprawiła się jakość produkcji w Kowieńskim Państwowym Kombinacie Mleczarskim, Państwowej SA "Šiaulių pienas", w SA "Surmena" w Szrywintach, w Mleczarni Sołeczniczej. Stało się tak jednak nie we wszystkich przedsiębiorstwach. Nawet po powtórnej kontroli w SA "Šiavė" w Onizkczach, w Birżańskiej Mleczarskiej SA, skupującej mleko z niemal całej Litwy,

obniżono gatunek prawie o połowę 47-50 proc. skupionego mleka. W mleczarni jurbskiej wybrakowano i obniżono gatunkowo 40 proc. mleka, w SA "Alytaus Pienas" i SA "Pasvalio sūriai" — w 21 proc.

W SA "Pieni" był, trockiego o całą dobę nielegalnie przedłużono termin spożycia naturalnego mleka pasteryzowanego. Mleko zostało rozlane do brudnych woreczków polietylenowych.

Jak pokonać biurokrację?

(Dokończenie ze str. 1)

Po otrzymaniu takiej odpowiedzi Honorata Walentyłowicz przyszedł do redakcji. Poradziliśmy jej wnieść podwódtwo w sądzie dzielnicowym, pociągając Zarząd miasta do odpowiedzialności cywilnej za zwłokę w rozpatrzeniu sprawy.

H. J. Walentyłowiczowska skorzystała z porady i 16 czerwca 1994 r. wstąpiła na drogę sądową. Niestety w Pierwszym Sądzie Dzielnicowym m. Wilna nie spotkała się z przychylnością sędziyny N. Piškūnaitė, która 14 lipca 1994 r. odmówiła przyjęcia powództwa motywując to tym, że nie jest wskazana norma prawna, na której powody opierała swe roszczenia. Uważała ona, że sprawę tej leża w gestii Zarządu miasta, czyli tych osób, których działania pentka żechciała zaskarżyć. Znowu H. Walentyłowicz przyszedł do redakcji. Wyśnaliśmy, że Sąd Konstytucyjny RL orzekł, iż sądcy, rozpatrując sprawy cywilne, dotychczas przywrócenia prawa własności powinny opierać decyzje na specjalnej normie prawnej — Ustawie RL z 18 czerwca 1991 r. o późniejszej jej nowelizacji, mianowicie na artykule

19¹ Ustawy RL z 11 stycznia 1994 r. Wskazanie dodatkowej normy prawnej jest zbędne.

Decyzję sędziego H. J. Walentyłowiczowska zaskarżyła do Sądu Najwyższego RL, czyli 5 listopada 1994 r. uznał ją sprzeczną z prawem i zwrócił sprawę do sądu dzielnicowego. W orzeczeniu kolegium do spraw cywilnych Sądu Najwyższego RL stwierdza się, że peneci złożyli w Zarządzie m. Wilna próbę o nieodpłatny przydział ziemi 12 sierpnia 1992 r., czyli w tym okresie, gdy obowiązywała uchwała rządu nr 454 z 12 czerwca 1992 r. Podanie należało rozpatrzyć w ciągu 3 miesięcy.

Powództwo H. J. Walentyłowiczowska zostało rozstrzygnięte 23 marca 1995 r. Sędzią R. Gudžilionė zadowolona je i zobowiązała Zarząd m. Wilna w terminie 1 miesiąca załatwić dokumenty w sprawie nieopłatnego przydziału ziemi. "Droga krzyżowa" naszych Czytelników trwała równo 3 lata. Nie każdy się zdołał na taką wytrwałność. Powinny wypadek świadcy, że walka z biurokracją jest bardzo trudna.

Leonarda JURGIEWICZ,
pawnik

USA

Waszyngton odmawia odnowienia układu o energii atomowej

Minister energetyki USA Hazel O'Leary powiedziała, że Waszyngton nie jest na razie zainteresowany przedłużeniem umowy z Rosją w sprawie pokojowego wykorzystywania energii atomowej.

Pani O'Leary oświadczyła, że Stany Zjednoczone chcą w ten sposób zademonstrować wielkie zaangażowanie planami dostaw do Iranu rosyjskich reaktorów atomowych. USA obawiają się, że pomoże to Teheranowi w stworzeniu własnego arsenału jądrowego.

Układ o pokojowym wykorzystywaniu energii atomowej został zawarty na początku lat 70 i powinien być odnawiany co 5 lat. Kolejny termin upływa z końcem maja. Pani O'Leary oświadczyła, że zamrożenie stosunków nie obejmuje współpracy amerykańsko-rosyjskiej w kontrolowaniu materiałów rozszczepialnych i w wymianie reaktorów typu czarnobylskiego na bezpieczniejsze.

Japonia-Rosja

Wywiad rosyjski ostrzegał Tokio przed sektą

Wywiad rosyjski ostrzegał już w 1993 roku japońskie służby bezpieczeństwa przed "terrorystycznymi zamysłami" japońskiej sekty Aum Shinri Kyo, która jest zamieszana w gazowy atak terrorystyczny w tokijskim metrze. Informację tę podał rzecznik rosyjskiego wywiadu. Twierdzi on, że pierwsze informacje na temat tej sekty uzyskano już w 1993 roku.

Sekta Aum Shinri Kyo działa na terenie Rosji od 1992 roku. Jednak wywiad prowadzi inwigilację sekt religijnych tylko wówczas, gdy podejrzewa je o kontakty z obcymi wywiadami lub też o zamiary prowadzenia akcji terrorystycznych. Rzecznik — zastrzegający anonimowość — podał, że w wyniku uzyskanych poufnych informacji wywiad rosyjski zorientował się, że sekta chce prowadzić działalność terrorystyczną. Rzecznik dodał, że po przekazaniu Japończykom tych informacji a także po zaalarmowaniu rosyjskiego kontrwywiadu nie doszło do dalszych działań przeciwko sekcje. Powodem tych zaniedbań miały być — zdaniem rzecznika — kolejne reformy w rosyjskim kontrwywiadzie.

Statystyka

Najwięksi eksporterzy broni i największe armie świata

Stany Zjednoczone są największym eksporterem broni i w 1993 roku przypadło na nie 47 proc. rynku światowego — podała Agencja Kontroli Zbrojeń i Rozbrojenia.

W ogłoszonym raporcie Agencja stwierdza, że po rozpadzie Związku Radzieckiego Stany Zjednoczone stały się zółwym dostawcą sprzętu wojskowego do innych krajów i nadal utrzymują tę pozycję. Na początku lat 80 udział USA w światowym rynku broni wynosił średnio 21 proc. Od 1988 roku udział ten zaczął wzrastać i osiągnął 47 proc. w 1993 roku (ostatnim, z którego dostępne są dane).

Jakkolwiek udział USA w światowym rynku broni zwiększył się, to wartość sprzedaży amerykańskiej broni do innych krajów spadła z 15,4 mld dolarów w 1989 roku do nieco ponad 10 mld w 1993 r.

Natiomasi Rosja, obecnie trzeci eksporter broni na świecie, w latach 80. sprzedawała jej średnio za 23 mld dol. rocznie, natomiast w 1992 i 1993 r. tylko za 2,5 mld USD. Drugim eksporterem broni na świecie była w 1993 r. W Brytania.

W latach 1991-93 największym importerm broni była Arabia Saudyjska — 18,6 mld USD, przed USA — 4,8 mld dolarów. Iran i Egipt, które od 1991 r. kupily broni łącznie za 7 mld USD, wyprzedziły Irak i stały się drugim i trzecim importerm sprzętu wojskowego na Bliskim Wschodzie. Izrael zakupił w latach 1991-93 broni za 2 mld USD.

W raporcie amerykańskiej agencji podaje się też, że w 1993 roku pięć krajów miało armie liczące przeszło milion żołnierzy i oficerów: Chiny, Rosja, USA, Indie i Korea Północna. Na państwa te przypada prawie 40 proc. liczebności sił zbrojnych świata.

Hiszpania

93 konferencja Unii Międzyparlamentarnej

Delegacja Sejmu Republiki Litewskiej z przewodniczącym Sejmu Česlovasem Juršenasem uczestniczy w 93 konferencji Unii Międzyparlamentarnej, która obraduje w stolicy Hiszpanii Madrycie.

Parlamentarzyści, przybyli z prawie 120 państw świata, rozprawiają tam najaktualniejsze współczesne problemy zapewnienia bezpieczeństwa międzynarodowego, ochrony socjalnej i gospodarczej, ochrony przyrody. Unia Międzyparlamentarna (UM), jako najstarsza organizacja światowa (powstała w 1889 r.), po-

dejmuje stosowne rezolucje, wywiera wpływ na decyzje rządów państw świata, wzywa je do czynnego reagowania na problemy globalne i regionalne.

Na porządku dziennym 93 konferencji i jej komitetów podkreśla się doniosłość rozwiązania problemów regionalnych i gospodarczych. Na zakończenie konferencji

w kwestiach tych zostaną przyjęte odpowiednie rezolucje.

W czasie konferencji odbywały się też konstrukttywne spotkania dwustronne. C. Juršenas spotkał się z przewodniczącymi delegacji Polski, Szwecji, Białorusi, Australii, Kanady, Estonii, Rosji, Hiszpanii, Węgier i innych państw. Król Hiszpanii Juan Carlos, który dokonał otwarcia konferencji, wydal przyjęcie dla kierowników delegacji.

Bośnia

Śnieg osłabił walki na frontach

Obfite wiosenne śniegi pokryły pola bitew na większości obszaru Bośni i zmusiły do znacznego osłabienia walk między wojskami muzułmańskimi i siłami serbskimi, usiłującymi utrzymać kontrolę nad ważnym przekazywaniem telekomunikacyjnym na wschód od Tuzli.

Żadna ze stron nie reagowała dotychczas na wezwania ONZ i wielu państw o przywrócenie za-

wieszenia broni, które praktycznie zostało zerwane po rozpoczęciu w ubiegłym tygodniu ofensywy armii rządowej (mużmańskiej). Rozejm wszedł w życie 1 stycznia i miał obowiązywać do końca kwietnia.

Wojska muzułmańskie twierdzą, że atoczący przekazy telekomunikacyjny w rejonie wzdłuż Stolicy. Stacja nadal znajduje się w rękach oddziałów serb-

skich. Ma ona kluczowe znaczenie dla łączności w północnej Bośni. Przedstawiciele wojsk muzułmańskich wyrażają nadzieję, że przekonają Serbów do opuszczenia stacji przekazywającej, co zapobiegnie jej zniszczeniu.

NA ZDJĘCIU: śnieg nie tylko osłabił walki w Bośni, ale i utrudnił życie ludności cywilnej. Fot. EPA — ELTA

Sila cichej zmywy

Nawet nie myście o niepodległości

Wygląda na to, że wielcy tego świata zawarli niepisany pakt o tym co wolno narodom posiadającym własne państwa i czego zabrania się tym ludom, które państw nie mają. Niektóre postanowienia paktu rozciągają się również na mniejszości narodowe marzące o dołączeniu do "macierzy".

Premier Turcji, nawet nie próbowała maskować faktu naruszenia granicy

Ostatnie dni przyniosły kilka wydarzeń potwierdzających istnienie tej niepisanej umowy. Silne oddziały wojsk tureckich zaatakowały partyzantów kurdyjskich i gonią ich, przekraczając granicę Iraku. Premier Tansu Ciller nie próbowała nawet maskować faktu naruszenia granicy. Oświadczyła publicznie, że armia wędruje 40 kilometrów w głąb Iraku, zniszczy cztery bazy kurdyjskie i wróci.

Kurdowie do niedawna byli pupilami opinii publicznej

Kurdowie jeszcze do niedawna byli pupilami światowej opinii publicznej. W gazetach rosyjsko i od artykułów opisujących ich martyrologię i toczoną od wieków walkę o własne państwo. Politycy prześcignęli się w deklaracjach poparcia.

Turcy wykonują za Saddama Husajna "brudną robotę"

Teraz armia turecka niszczy ich u siebie, wkrocza na terytorium innego państwa i... właściwie nikt nie protestuje. A przecież dzieje się to na obszarze irackiego Kurdystanu, który został wzięty pod opiekę... przez ONZ, by ratować Kurdów przed Saddamem Husajnem. Dziś Husajn zaciera ręce zadowolony. Bo Turcy wykonują za niego "brudną robotę". A świat nie protestuje przeciw łamaniu praw człowieka i prawa międzynarodowego. Świat nie chce bowiem, by Kurdowie, korzystając ze słabości Saddama, wzrosli w siłę i stali się "serbami" środkowego Wschodu. Dlatego godzi się nawet na wojnę przewijającą.

Mieszkowa traktowano w Moskwie do niedawna jako bohatera narodowego

Przykład następnym to Krym. Jesz-

cze niedawno prezydenta samowzajemnej republiki krymskiej Jurija Mieszkowa traktowano w Moskwie niemal jak rosyjskiego bohatera narodowego. Wywał wszak Ukraincom kawał ziemi zamieszkały głównie przez Rosjan, a nadającej się wspaniale do wypoczynku (słynne krymskie kurorty) jak i budowania imperialnej potęgi (bazy marynarki wojennej). Mieszkow, po wygraniu wyborów prezydenckich czuł się coraz pewniej i był całkowicie przekonany, że Krym jeśli nie wróci do Rosji, to stanie się przynajmniej kondominium zarządzanym wspólnie przez Kijów i Moskwę. Nagle parlament ukraiński ogłosił, że anuluje niegodne z prawem decyzje władz krymskich, unieważnia krymską konstytucję i likwiduje urząd prezydenta Krymu.

Tymczasem Moskwa oświadczyła, że Krym jest wewnętrzną sprawą Ukrainy. Przyzwyczajone do dawnego układu agencje zaczęły ślać "w ciemno" depesze o ruchach wojsk, otoczeniu przybył zohrzędy sędziwy parlamentu i prezydenta. Słowo o nowej wojnie domowej, do której bez wątpienia dopro-

wadzą krymscy secesjonści pewni doparcia Moskwy.

Tymczasem Moskwa przez dwa dni nie reagowała (bo był weekend i należało wypocząć), a następnie ustami wicepremiera Olega Soskocwa oświadczyła, że Krym jest wewnętrzną sprawą Ukrainy. W tym miejscu dodajmy, że Soskocwo to nie baranek, lecz polityk silnej ręki, jeden ze zwolenników akcji w Czeczenii. Jeśli on umył ręce od spraw krymskiej, to znaczy, że umyła je cała Moskwa.

Niepisany pakt znów zadziałał

Oczywiście nie za darmo. Równocześnie z deklaracją Soskocwa ukazało się bowiem oświadczenie władz ukraińskich, uznające wojnę w Czeczenii za wewnętrzną sprawę Rosji. Niepisany pakt znów zadziałał. Jego siłę wzmocnił dodatkowo prezydent Clinton, który poinformował, że mimo wojny w Czeczenii i sprzeciwu wielu kongresmanów, przyjedzie do Moskwy na obchody 50 rocznicy zakończenia II wojny światowej. Bo Czeczenia to wewnętrzna sprawa Rosji, a Borys Jel-cyn obcał mu, że rozwiąże ją jak najszybciej. Gdyby położył na jednej szali liczbę ofiar łamania praw człowieka w

tak potężnymi i obkładanych sankcjami państwach jak Kuba czy Syria, a na drugiej ponad 20 tysięcy cywilów zabitych w Czeczenii, poprzez świat powinna się gigantyczna fala protestu przeciw polityce Rosji. Ale świat nie protestuje. Niepisany pakt wyłania bowiem, że jeśli nad kaukaskim kontem nie zapanuje Rosja, nie zrobi tego nikt. A wówczas kilkadziesiąt małych narodów skoczył sobie do gardła i urządził, przy której wojna bośniacka stanie się niegroźnym epizodem.

Przykłady cichej zmywy narodów mających własne państwa

Wyłącza bardzo długo. Był wpatpiera jest ona oznaką cynizmu, wyrachowania, lekceważenia praw narodów, które nie zgadły na pocąg i napisem niepodległość Z drugiej jednak strony Bośnia, Chorwacja, Kaukaz, Afganistan, połowa Afryki pokazują o czego prowadzi pochopna zgoda na zmianę status quo, na secesję i podział. Po entuzjastycznym witanu nowych państw, wachado historii wychyliły się w drugą stronę. I teraz jakakolwiek zmianka o nowym chętnym do wycho- sia z niepodległości, wywołuje najpierz nerwowe emocje, a później zgodę na wszystko, co może przywrócić spokój

Andrzej MIKORSKI

Z Polski

Litwa-Polska

Bardzo dobre stosunki... z przeszkodami

Stosunki polsko-litewskie są bardzo dobre i rozwijają się dynamicznie; litw...

Prezydent Algirdas Brazauskas przygotował m.in. zawarcie umowy o wolnym handlu...

Jerzy Milewski, wiceminister Obrony Narodowej RP stwierdził, że wojenna kontrola przestrzeni powietrznej...

nia spraw legislacyjnych i finansowych oraz szkoleń litewskiej kadry oficerskiej w polskich ośrodkach.

Litwa, wstępując do UE, nie jest stroną GATT, co utrudnia negocjacje nad umową o wolnym handlu...

struktury Litwy, na 1 miejscu jednak stawia interes gospodarczy państwa. Zdaniem przedstawiciela Straży Granicznej Andrzeja Wasulka...

Postroenie polskiej brak dobrej woli politycznej do współpracy z Litwą — mówi Leszek Moczulski (KPN)...

Sondaż

Wzrosło zaufanie Polaków do polityków

W marcu większość polityków uzyskała lepsze notowania niż przed miesiącem. Największym zaufaniem Polacy darzą Jacka Kuronia (81 proc.)...

W ocenie CBOS, wzrost zaufania do polityków — niezależnie od orientacji politycznej i stanowiska zainteresowanego w ostatnich sporach i konfliktach — wynika z wzrostu zainteresowania społeczeństwa wydarzeniami politycznymi.

Sondaż przeprowadzono w momencie zakończenia konfliktu politycznego — prezydent nie rozwiązał parlamentu, krytykowany rząd Waldemara Pawlaka został zastąpiony nowym gabinetem — przypomniał CBOS.

W ostatnim miesiącu najbardziej wzrosło zaufanie do Józefa Zycha (z 39 do 49 proc.), Lecha Falandyza (z 18 do 27 proc.), Lecha Kaczyńskiego (z 24 do 33 proc.) oraz Józefa Oleksego (z 60 do 68 proc.).

Najbardziej poprawiła się średnia ocen Lecha Falandyza, Józefa Oleksego i Lecha Wytka. Spadek średniej ocen znanowali Kołodko, Mieczysław Wachowicz, Ewa Spychalska i Michał Stranek.

Sąd

Wytoczył proces, teraz sam obciążany za zbrodnie stalinizmu

Podczas śledztwa w 1951 r. oficer śledczy Mikołaj Kulik stosował przemyślenia fizyczne i psychiczne — zeznał 28 bm. b. marynarz Tadeusz Rogoziński...

Rogoziński chce złożyć do prokuratury doniesienie o przestępstwach, jakich pisał ofiarą ze strony Kulika.

Na rozprawie przed Sądem Wojewódzkim w Warszawie wieloletnio dochodziło do pięciu stonowych między dawnym śledczym i jego ofiarą. Rogoziński zeznawał, że podczas długotrwałych przesłuchań Kulik wybił mu żąb, piął mu w twarz, wyzywał najgorzniej słowami, umieszczał w kacerze itp.

"Kulik to oprawca, jeden z odpowiedzialnych za śmierć mego ojca" — powiedział świadek Witold Mieszkowski, syn rozstrzelanego w 1952 r. podoficera ówczesnego kontrwywiadu wojskowego wytoczył historykowi Jerzemu Pofsińskiemu za dotychczas go fragmenty książki o sfinansowanych procesach w stalinowskiej Polsce.

Komunikacja

7 kwietnia rusza warszawskie metro

Pierwszy odcinek stołecznej metra zostanie uruchomiony 7 kwietnia — poinformował Zarząd Warszawy. Jest to odcinek o długości 11 km i 11 przystankach na linii Kabaty — Politechnika.

Uchwałę o opracowaniu projektu kolei podziemnej władze miasta podpisał 70 lat temu. W 1927 r. zatwierdzono plan kierunków tras metra, a w 1938 zostało powołane biuro projektów. Po wojnie kolej uchwałę o budowie podjęto w 1950 r., a w rok później rozpoczęto budowę metra głębokiego. Prace przerwano w 1957 r. z powodu kosztów i problemów technicznych. Następną decyzję o rozpoczęciu budowy wydano w 1982 r.

Geodezja

Poziom Bałtyku podnosi się 1,5 mm rocznie

1,5 mm rocznie podnosi się poziom Bałtyku. Opracowano już pierwsze wyniki międzynarodowego programu "Baltic Sea Level Project" obejmującego satelitarne badania zmian poziomu Bałtyku — poinformował prof. Janusz Zieliński z Centrum Badań Kosmicznych PAN.

Program rozpoczęty w 1991 r. i planowany jeszcze na kilkanaście lat obejmuje okresowe superdokładne pomiary poziomu morza przy wykorzystaniu sieci satelitów GPS. Powtarzanie tych badań co 2-3 lata pozwoli ujawnić zachodzące zmiany. W programie koordynowanym przez Centrum Badań Kosmicznych PAN uczestniczą kilkanaście placówek naukowych z państw nabydających — Polski, Niemiec, Rosji, Estonii, Finlandii, Szwecji, Norwegii i Danii. Badania te mają duże znaczenie dla prognozowania, zarówno zmian poziomu morza jak i współczesnych ruchów skorupy ziemskiej, w rejonie wybrzeży Bałtyku.

Obliczono już wyniki pierwszych pomiarów, które wskazują, że poziom Bałtyku podnosi się ok. 1,5 mm rocznie. Jednocześnie Bałtyk "przechyla się" ku południowym wybrzeżom. Różnica poziomu między Zatoką Gdańską a kracemc Zatoką Botnicką wynosi 10 cm.

Pamięć

W dawnym dworku gen. Sikorskiego będzie muzeum

Dworek w Parchaniu na Kujawach, który w latach 1923-1939 był własnością gen. Władysława Sikorskiego, nie zostanie sprzedany w prywatne ręce, lecz przekazany na muzeum — obiecał Towarzystwo Pamięci gen. Sikorskiego w Inowrocławiu szef oddziału Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w Bydgoszczy Roman Stankiewicz.

AWR zarządził całym majątkiem po PGR, który po wojnie gospodarował w Parchaniu. Ziemie uprawne — przeszło 200 ha — przeznaczono na przetrwanie. O dworek generała zabiegali o dokumenty stowarzyszenie, które chce zorganizować muzeum dokumentujące życie i działalność polityczną Sikorskiego. Na razie Towarzystwo Pamięci Generała Władysława Sikorskiego zbiera dokumentację historyczną, która pozwoli na odtworzenie wnętrza dworu oraz jego otoczenia.

Ważna: najpierw konstytucja, potem wybory

Prezydent Lech Wałęsa powiedział w środę przed odlotem do Szwecji dziennikarzom, że najpierw powinna zostać przyjęta konstytucja, a dopiero potem przeprowadzone wybory prezydenckie. "Jest to konieczne, drugi raz tego samego błędu nie wolno nam popełnić" — dodał prezydent.

Zdaniem Wałęsy, na okres przejściowy 5-10 lat prezydent powinien dysponować większymi uprawnieniami, powinien mieć możliwość wydawania dekretów. Wałęsa powiedział, że o to czy i w jakich dziedzinach przyznać prezydentowi wspomniane uprawnienia można by zapytać społeczeństwo w referendum.

Apel KPN o polityczne porozumienie

Lider KPN Leszek Moczulski powiedział PAP we wtorek, że jego partia zerwa się do wszystkich środków i sposobów o charakterze antykomunizmu, patriotycznym, niepodległościowym i centroprawicowym z propozycją zawarcia porozumienia politycznego związanego z wybraniem prezydenckimi, parlamentarnymi i referendum konstytucyjnymi. Moczulski nie wyklucza, że w ofercie KPN

znajdzie się jego nazwisko jako kandydata na prezydenta.

"Proponujemy, by nie rozbił się bardzo licznego elektoratu niepodległościowego, centroprawicowego, który może być oceniany na bardziej liczny niż jakikolwiek inny — poinformował Moczulski. "Generalnie nie jest to propozycja o porozumienie polityczne w wyborach prezydenckich, czyli jeden kandydat na urząd głowy

państwa oraz wspólni kandydaci do Sejmu i Senatu i "gabinet cieni" — dodał lider KPN.

Moczulski nie wykluczył, że w ofercie KPN znajdzie się jego nazwisko jako kandydata na prezydenta. "Wcześniej Rada Polityczna KPN stwierdziła, że kandydatem proponowanym przez Konfederację jestem ja i to obowiązuję. W następstwie tego stwierdzenia nie było kolejnego aktu, czyli oświadczenia, że Leszek Moczulski rozpoczął kandydowanie na prezydenta. Czegoś takiego nie ma, natomiast proponowanym przez KPN kandydatem na kandydata — jestem ja. Gdybyśmy chcieli to ująć teraz, to wśród grupy ludzi byłbym jednym z wybieralnych. Jeżeli się wspólnie zgodzimy na innego kandydata, który będzie w stanie pozyskać większość elektoratu, to KPN poprze tego wspólnego kandydata, nawet jeżeli to nie będą ja" — wyjaśnił Moczulski.

Polityka

Struzik nie wyklucza kandydowania na prezydenta

Marszałek Senatu Adam Struzik pisał o możliwości kandydowania w wyborach prezydenckich z ramienia PSL, powiedział, że nie wyklucza takiej możliwości.

"Obowiązek takiej możliwości nie wyklucza, natomiast nie jest to kwestia decyzji osobistej" — stwierdził

Struzik. "Jest to kwestia odpowiedzialności wobec społeczeństwa i wobec państwa. Natomiast decyzja ostateczna podejmiemy Stronictwo Ludowe. Na dzisiaj takiej decyzji nie ma. Sądzę, że podejmemy tę decyzję w odpowiednim momencie; nie chcę go określać w tej chwili.

li. Uważam, że zbyt wczesnie jest jeszcze na to, by PSL przedstawiało swoje go kandydata" — powiedział.

"O tym czy i kto będzie kandydował z Polskiego Stronictwa Ludowego nie będą decydowali niektórzy sekretarze partyni" — powiedział marszałek Senatu.

Państwo-Kościół

Archiwa

Sejm nie zajmie się sprawą konkordatu

Sejm RP nie zajmie się na obecnym posiedzeniu sprawami dotyczącymi konkordatu.

184 głosami za, przy 166 przeciw i 14 wstrzymujących się Izba przyjęła wniosek Kazimierza Pańki z Unii Pracy, by nie rozpatrywać sprawozdania Komisji Nadzwyczajnej zajmującej się projektem ustawy o ratyfikacji umowy z Watykanem. W uzasadnieniu wniosku Pańka napisał m.in., że Komisja Nadzwyczajna, rozpatrując projekt ustawy powinna złożyć sprawozdanie, a wyznaczone wnosi o przyjęcie sprawozdania z dotychczasowych prac odnośnie do wydania opinii o ratyfikacji konkordatu z prawem. "Taka rozstrzygnięcia, zgodnie z regulaminem Sejmu, może wyrazić jedynie Komisja Ustawodawcza" — stwierdził Pańka.

Odrzucono również wniosek grupy parlamentarzystów z PSL, zwracający do uchwały w sprawie trybu prac nad ratyfikacją konkordatu. Za wnioskiem głosowało 173 posłów, 189 było przeciw, a 10

wstrzymało się od głosu. Wniosek upadł głosami SLD i UP.

Uchwałę z 1 lipca ubr. określiła zadania sejmowej Komisji Nadzwyczajnej ds. konkordatu. Chodzi o ocenę skutków prawnych, jakie nastąpią w przypadku uchwalenia ustawy ratyfikacyjnej w świetle obowiązujących przepisów konstytucyjnych i innych ustaw oraz zgodności konkordatu z uchwałą przez Zgromadzenie Narodowe nową ustawą zasadniczą. Ostateczne sprawozdanie Komisji Nadzwyczajnej miałyby przedstawić — w myśl uchwały — niezwłocznie po przeprowadzeniu referendum, pod które zostanie poddana nowa konstytucja, jednak nie później niż do 31 grudnia 1995 r.

Na ostatnim posiedzeniu Komisja Nadzwyczajna orzekła, że konkordat jest zgodny z obowiązującą konstytucją i potwierdziła, że w przypadku jego ratyfikacji należy znowelizować 4 ustawy tak, by osoby innych wyznań i inne kościoły uzyskały takie same prawa, jakimi dysponują kościół katolicki i jego wyznawcy.

Akta UB powstałe po 1956 r. nie będą odtajnione

Wiceminister spraw wewnętrznych Zbigniew Sobotko zaprzeczył możliwości odtajnienia powstałych po 1956 r. akt Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego i Służby Bezpieczeństwa. Jego zdaniem, obecnie możliwe jest jedynie ujawnienie ponad 2 km bieżących dokumentów pochodzących sprzed 1956 r.

Według Sobotki, ujawnienie niektórych akt powstałych przed tą datą powinno nastąpić na przełomie marca i kwietnia br., po uzyskaniu akceptacji Doradczego Komitetu Politycznego MSW. Odtajnieniu nie będą podlegały jednak dokumenty, na podstawie których możliwa byłaby identyfikacja ówczesnej agencji. Dostęp do akt będą mógł przede wszystkim historycy. Zdaniem wiceministra, na odtajnienie późniejszych dokumentów jest jeszcze zbyt wczesnie. "W ostatnich latach dosyć mocno zapląaliśmy się w ujawnienie przez niektóre osoby akt nie zawsze do końca sprawdzonych. Doprowadziło to niemal do rozmontowania agencji w Polsce na wszystkich szczeblach" — dodał.

Kolumna literacka

Kobiety — w życiu i twórczości sławnych pisarzy

Dagny Przybyszewska, "niebezpieczna Syrena"

Jak już pisałam wcześniej na łamach "Kuriera", w Wileńskim Akademickim Teatrze Dramatycznym, w lutym br. odbyła się premiera "Snu" Augusta Strindberga w reżyserii Jonasa Vaitkusa.

W jednej z mis-en-scene litewskiego spektaklu zwróciłam uwagę na szpilki i ich symboliczny sens nadany przez twórców litewskiego przedstawienia — reżysera i scenografa.

August Strindberg:

"Kobieta fatalna", o niszczycielskiej sile"

Otóż te szpilki do włosów w życiu i twórczości Strindberga miały dosłowne znaczenie. Należały do kobiety, którą autor "Snu" ochrzcił mianem Aspazji. Była nią Norweżka Dagny Juel, żona polskiego pisarza Stanisława Przybyszewskiego.

— Patrzcie, znowu rozspala swoje szpilki do włosów! — mówi Adwokat.

— Jednakże, by można złać, trzeba, żeby widelki się rozeszły. Póki są razem — wytrzymają — odpowiada Officer.

"Póki są razem"... Przez lata August Strindberg będzie tę parę — Dagny Juel i Stanisława Przybyszewskiego — lamał, bezskutecznie. Jego gra przyniesie wyniki dużo później.

Poznał ją w marcu 1893 r. w Berlinie...

"Poszedł z nią do jej pokoju... Świadomość wróciła, gdy ostygły zmysły... Znalazł się nagle w jakimś obcym, źle umebelowanym pokoju. Przez dłuższą chwilę nie mógł oderwać oczu od szpilek do włosów wpiętych w dywan..."

Te szpilki będą go kłuły do końca życia. Strindberg uważał Dagny za kobietę fatalną, o niszczycielskiej sile, za "najpotężniejszą istotę spośród swych wrogów". O tym, jaki wpływ wywarła Dagny na imieniem Aspazji uważa całe koło obojętne — uw. A.R.), a wydarzenia z tym związane były dla niej punktem wyjścia do "Inferna".

Wielu krytyków rysów Dagny

doszukuje się w postaci Henrietty (sztuka Strindberga "Brott och brott"). "Jest ona jedną z tych kobiet, do których — w życiu i w literaturze — Strindberg powracał nieustannie: kobieta silna, bez skrępowań, nowoczesnie wymanipulowana. Rzuci jednego mężczyznę dla drugiego, którego wydrze innej. Ta kobieta "to wampir, swoje pożądanie skupia na duszy mężczyzny, a zło czy dobro to dla niej rzecz bez znaczenia. Spija dusze nie pragnąc ciała, bo jest bezcielesna". Rysów Dagny można także doszukiwać się w "Krystynie" Strindberga — w portrecie nieznośnej szwedzkiej królowej, która się bawi uczuciami wzdychających do niej mężczyzn.

Bengt Lidforss:

"Z jej oczu promieniła dusza"

Przyjaźnił Strindberga, młody chemik (później botanik) Bengt Lidforss, wielbił ją i bał się

technieniem dla pasujących się z męką tworzenia poetów".

Tadeusz Żeleński (BOY): beznadziejnie zakochany

Tadeusz Żeleński (Boy), ówczesny student medycyny, ośmiedem lat młodszy od Dagny, wskutek szalonego uczucia do niej, zrezygnował ze studiów, "i to dla niej właśnie zaangażował się głucho do austriackiego wojska, jako lekarz, bo ryczałowe stypendium dawano "od ręki". Zrobił to po to, żeby jej codziennie posyłać pęki róż, kupił jakąś "fikuśną" parasolkę, na którą właśnie miała ochotę, czy też wytykał do ręki ukradkiem z czyjś owa sumkę mężowi swojej uwielbianej. Żeleński był dla Dagny gotów na wszystko. Żeby jej móc dogodzić, nie tylko się zdurzał, ale zaczął się zrywać nocami". Beznadziejnie zakochany zdawał sobie sprawę "jak niewiele dostawał w zamian.

"Niech pozostanie do rozstrzygnięcia kwestia, jakiego rodzaju trójcełką inspirował Dagny, Przybyszewskich: Edvard Munch "Zazdrość" (powstała z inspiracji Dagny), na pierwszym planie głowa Przybyszewskiego; olej z 1894-1895r.

kwieciana 1901 r.) wiązano również z imieniem Dagny.

"Aspazja"

Wracając jednak do Augusta Strindberga. Jeszcze w pamiętnym 1893 roku pisał: "Ona i Polak zaczęły ze mną i przeciw mnie". Chory umysł pisarza (cierpiął na schizofrenię) podsuwał mu najczarniejsze wizje. Coraz mocniej wierzył, że to Dagny wprawia w

międzynarodową cyganeria — Norwegowie, Szwedzi, Duńczycy, Finowie... Zazdrość — temu uczuciu Munch wielokrotnie dawał wyraz, szczególnie w takich kompozycjach jak "Popioły" i "Zazdrość".

Do końca życia — nie ożenił się...

Stanisław

Przybyszewski: od szalonej miłości go gorzkiego przesyty

Dagny Juel i Stanisław Przybyszewski pobrali się w Berlinie, 18 sierpnia 1893 roku. Holger Drachmann pisał w rok później o tym ślubie:

" — Pobraliśmy się — mówi ona z szeroko otwartymi, wielkimi, prawdziwie norweskimi "dziewiczymi" oczami, błyskając wstydliwą chęlnością i z szowinistycznym wzaniem do walki — pobraliśmy się, bo urząd stanu cywilnego kosztuje tylko jedną markę, a tego właśnie dnia mieliśmy jedną markę".

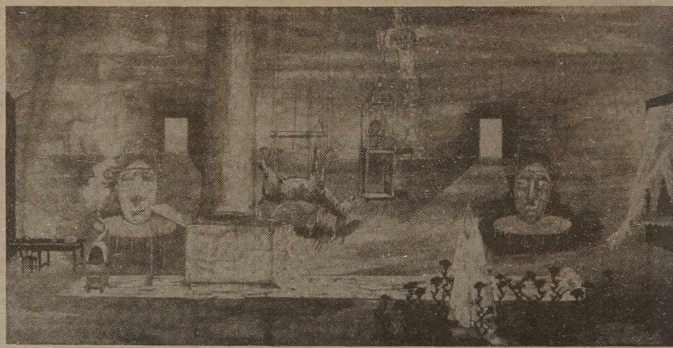
Była to para:

On, pan młody "jest Polakiem, jeszcze nie ma trzydziści, ona Norweżką, parę lat młodszą. On jest błąd, muskularny, szczupły, z głęboko osadzonymi jasnozłotymi oczami Wodnika, o szlachetnym profilu, z brodą apostoła. Włos ciemnoniebieski od m w niedziale na czoło; niezwykle piękna, biała i silna ręka wydaje się jakby stworzona do przebiegania po klawiszach fortepianu... Gra, i to tak, że młode muzyczne damy o mało co nie mdleją z zachwytu, a przecie nie zna ona ani jednej nuty. Dlatego nie mogła zachować taktu, robi to za niego jego młoda żona. Podobny jest kropła w kroplę do owoch bohaterów w rosyjskich i polskich powieściach, gdzie mrowi się od uprowadzeń i pojedynków (...). Ona zaś — to sympatyczny wyraz życia Norwegii, wcielonego w jej niezależnych, smukłych, tryskających życiem młodych kobietach — wają jak gałązka brzozy, z nerwami mocnymi jak u żrebaka — jedna z rasy tych, które tak trafnie określił był Ibsen.

— Jestem przeświadczony — mówi Edvard Munch — że kiedyś pojedzie z nim do Polski, zapłacze się w spisek nihilistów i wspólnie z nim zawiśnie na stryku albo pójdzie na zesłanie. Być może jednak, że zginie wcześniej z braku środków do życia".

Mieszkał w drogiej i ekskluzywniej dzielnicy Berlina w — partelowym pokoju.

"Bywało u nich mnóstwo ludzi, rozmowy toczyły się nierazdo całe noce, a lampa naftowa gasła dopiero z braskiem dnia. Dagny kierowana instynktem "geniusza inspiratorskiego", ze swymi manierami wielkiej damy zamierzała stworzyć

Szkie sceniczny Jonasa Arčikauskasa do "Snu" A. Strindberga (1995 r.)

jednocześnie — przekraczała próg rzeczywistości i wchodziła w legendę.

"Wygłądała, jakby los przeznaczał ją do życia niezwykle i gwałtownej śmierci. Nie była najpiękniejsza, lecz uwodzicielska jak żadna inna. Wysoka, szczupła, gibka i zwinna, z czarnymi brwiami i jasnymi oczami pod

przymkniętymi, zmrożonymi powiekami. Duże, trochę za duże usta, z nieco zbyt wąskimi wargami, tak mocno jasniejącymi czerwoną purpurą nad ostrymi jak u laski, prawdziwie nordyckimi, śnieżnobiałymi zębami, tak że każdy, kto Aspazji nie znał, mógłby przysiąc, że usta te są malowane, choć rzecz miała się przeciwnie (...). Z jej oczu, życzliwych oczu promieniła dusza, dusza co emanowała przy każdym ruchu jej gładkiego ciała, ostojonego do stóp powłóczystą suknią. Każdy, z kim rozmawiała, stawał się na to chwilę człowiekiem interesującym, starczyło, że na niego popatrzyła, że położyła rękę na jego ramię, a już ten ktoś znajdował odpowiedź i waciwość kształt dla tego, co go od dawna dręczyło... Była na-

ciąło upragnione, ale dość obojętne, bo jedyną prawdziwą miłością Dagny był jej własny mąż".

Niewygasył żar tego uczucia, owej "szaleńczej miłości" przebija w zwierzeniach, które w trzy dziesiątki lat później Boy złożył swojej powiernicze — Irenie Krzywicy. Po śmierci Dagny Krzywicy pisał:

"On sam, Boy, rozkochany, ale niekochany, zamienił się w popiół po tej śmierci i lata upłynęły, zanim przyszedł do siebie, mimo że w jakiś czas potem grzeźnie się ożenił... Odgrzebane z popiołów płomień miłości do Dagny zabłysnął raz jeszcze, ale już w literaturze..."

Władysław Emeryk: młodszy od Dagny o 9 lat...

Władysław Emeryk, o dziewięć lat młodszy od Dagny, rywalizował z Boyem w liczbie przesyłanych jej róż. Kochał się w Dagny. Później — zostanie sprawcą jej i swojej śmierci.

Wincenty Korab-Brzozowski i jego brat Stanisław — wielbiciele Dagny

Jeszcze jednym z grona największych wielbicieli Dagny był Wincenty Korab-Brzozowski, poetki debiutant, młodszy od Dagny o dziesięć lat. Z bratem rywalizował o jej względy intelektualista i poeta — Stanisław, którego efektywną śmierć samobójczą (29

ruch moce, które go zniszcza. Uciekał z hotelu do hotelu. Dzień po dniu "dochodzili" go "ostrzeżenia" o "nachodzącym czasie zemsty". Notował wszystko na bieżąco, a z notatek tych z czasem powstało "Inferno" — piekielne dzieje pomieszanego mózgu, kliniczny zapis choroby drążącej Strindberga aż po szczytowy punkt w lecie 1896. "Aspazja" (Dagny) stała się jego obsesją. Porwała go kiedyś jej gra na fortepianie. Jej — jak też Przybyszewskiego. Teraz — dźwięki fortepianu stawały się dla Strindberga "ostrzegawczym znakiem rozpoznawczym" w "Infernie" Przybyszewski jest "niejakim Popoffskim".

Edvard Munch: "Popioły", "Zazdrość" i in.

Do grona zniechawionych rywali Strindberga zalicza także Edvarda Muncha, Norwega, znakomitego malarza, przyjaciela Dagny. "Muszę zaznaczyć — pisze Strindberg — że był on (przedemną) kochankiem pani Popoffskiej i że od tego czasu żywi dla mnie urazę, ponieważ jego ukochana poniechała go dla mnie".

Uczucie zazdrości, którego obiektem była Dagny prześladowało każdego dotkliwie: i Muncha, i Przybyszewskiego, i Strindberga. To Munch wprowadził Dagny pierwszy raz do berlińskiej oberży "Pod Brosiakiem" pamiętnego 9 marca 1893, gdzie się zbierała cała

"... dal upust swej gorzkości, skierowanej przeciwko kobiecie", Edvard Munch, "Madonna", litografia, 1895 r.;

Kolumna literacka

Dagny Przybyszewska, "niebezpieczna Syrena"

(Dokładanie ze str. 6)

W rodzaju tych wielkich obywateli myśli, gdzie pod jednym niebem zbirali się najlepsi spośród wybitnych. Miała wszelkie szanse powodzenia — w tym czasie wokół Przybyszewskiego gromadziły się jeszcze więcej interesujący ludzie" (Ewa K. Kossak "Dagny Przybyszewska". Zbiórka gwiazd).

Kim była wtedy dla Przybyszewskiego?

Była "criticą" i "twicą". Była luźnym, w którym się przejrzał i odróżnił. Była tęsknotą za wiekami, tu, na ziemi, szczęściem. Była jego Beatrixą "prowadzącą go za rękę w te nieprzezwyciężalne doświadczenia labiryntu własnej duszy".

W jednym z listów do niej wysłanych z Berlina do Kongsvinger pisal:

"Ty nie wiesz, Ty wyobrazić sobie nie możesz, ile dla mnie znaczy. Natura tego rodzaju co mój, kmięje tylko w Tobie, bo ty jesteś absolutnie najwyższym i najgłębszym moim ideałem, Ty jesteś tym, czym ja jestem, czymś niepokreślonym i arystrykratycznym. Tym Ty jesteś i dlatego kołami Ciebie, i dlatego z tęsknotą za Tobą na pół oszalałem. Tyko bądź

dobra, bądź dobra i kochaj mnie. Napisać najduższe rzeczy, uniosę się ku samym niebiosom, uczynię wszystko, wszystko, wszystko! Ale muszę czuć, że Ty mnie kochasz. Muszę obracać się w gorącej atmosferze Twojej miłości, muszę wiedzieć, że Ty mnie kochasz, muszę, muszę! Inaczej zginę, inaczej stoczę się w przepaść".

Nie zginął. Zginie — ona...

Po szczęśliwie przeżytych ze sobą latach krakowskich nastąpi rok 1899, 12 czerwca — dzień, w którym Przybyszewska przybędzie do Lwowa na swój zapowiedziany tam odczyt o Chopinie. We Lwowie będzie bawił osiem dni — u swego przyjaciela, poety Jana Kasprowicza. Tam pozna jego żonę, Jadwigę Kasprowicową... "No więc dobrze? Och, bardzo, bardzo dobrze? Dziś o 12 w parku. Dobrze? Jam tego tak mocno, tak strasznie pragnął!" — brzmiał pierwszy lwowski bilet Przybyszewskiego do Jadwigi Kasprowicowej.

Maj 1901 r. "Przybyszewska, który w kilkunastoosobowej grupie odprawała żonę na dworzec, mógł mieć nadzieję, że widzi ją po raz ostatni..."

Nie mylił się...

"Głosa" o Dagny

Juel-Przybyszewskiej

Do Tyflisu przybyła, jak podają gazety, 5/18 maja. Przybyła z synkiem Zenonem i Władysławem Emerykiem... Zatrzymali się w Grand Hotelu. 25 maja 1901 r. miejscowa gazeta "Kaukaz" relacjonowała przebieg tragedii w hotelu:

"Dnia 23 maja Emeryk wyprowadził chłopczyka z pokoju matki, pocałował go i zaprowadził do sąsiedniego pokoju, zajętego przez znajomego, w którym powrócił do Dagny i zamknął drzwi pokoju na klucz. Wrócić potem o godzinie 1.20 rozległy się dwa wystrzały..."

W "Tiflisskim Listoku" podano termin pogrzebów Dagny i Emeryka: 26 maja (dokładnie w dniu 34 urodzin Dagny). Na "Kukijskiem kładbiszcie" odbyły się równocześnie dwie ceremonie pogrzebowe...

"Emeryk kochał Dagny, to nie ulega kwestii. Podziwiał jej niezmięskłość, a zachwyt ten wpoił w niego Przybyszewski i jego otoczenie. Czuł się wobec niej czymś gorszym i niższym, toteż musiał go drażnić owa jej "królewska pogarda", z którą reagowała na coraz bardziej rozuczulającego się młodzika. Była jego zdobyczą, ale nie zamierzała dawać mu z tego tytułu żadnych nagród. Może zresztą Emeryk miał inne powody, aby czuć się zawiedzionym i rozgoryczonym.

Emeryk pisał wprost do Przybyszewskiego, iż powinien on być usunąć Dagny sam, ponieważ wynikało to w naturalny sposób z dekadentkich teorii, które Przybyszewski rozwijał między czytelników i swoich wniech" (Ewa K. Kossak).

W roku śmierci Augusta Strindberga niemiecki literat Franz Jung opublikował utwór pt. "Dagnie".

Poetycką tę opowieść autor nazwał "Głosa" o Dagny Juel-Przybyszewskiej, używając zniekształconego jej imienia: Dagne. Opisywał trójką: Dagny-Strindberg-Przybyszewska. Asumptem

do wystąpienia Junga było jednak nie przypomnienie tego romansu, lecz uwypuklenie wielkiej roli, jaką odegrała Dagny w życiu obu pisarzy oraz nieustanne po śmierci plugawienie jej pamięci.

"Pewna pani jest rok po roku lżona od mottochu, który mogli się nad kulturą — rozpoczął Jung swój artykuł w berlińskim tygodniku "Die Aktion" — od literatów, kobiet, profesorów, od Polaków, Szwedów i Niemców. Pewna jasna, biała, młoda kobieta". Gdy w swoim czasie kobieta ta wchodziła w życie, wierzyla niezłomnie w sukces. Szła "z rozświetlaną, rozigraną, kipiącą, rozkrzyżowaną krwią" w poszukiwaniu "nowego człowieka". Napotkała dwóch mężczyzn — pisarzy: "byli tymi, których w najczystszy sposób szukała". Nie potrafili oni jednak pojąć "jej strachów, prośb, łez, klątw, poczynań... A gdy zdziwiło się, że urodziła dwoje dzieci, jeden chłodno się oddalił... a drugi, wjąc u jej stóp, przypomniał sobie samego". Rozeszły się drogi dwóch pisarzy tak dalece, że później jeden z nich śmiał się, kiedy umarł drugi". Jeszcze dalej odchodzi Dagne. "W nędznym pokoiku hotelowym na Kaukazie zastrzelił siebie i e (tak pisze Jung) — i pewnego niefrasobliwego, mizernego studenta, którego tylko dla niego kochała. Jakby dla igrawki szła uśmiechnięta, bez pożegnania, pozostawiając zagadkę ślepego, guchemu, gnusnemu tłumowi".

Pozostali przy życiu mężczyźni — poeci daley nie rozumieli niczego, zatykając uszy "na brukanie rok po roku pewnej kobiety, która dała

Wyglądała, jakby los przeznaczał ją do życia "niebezpiecznego..." (zdjęcie Dagny z 1894 r.)

August Strindberg (zdjęcie ze szwedzkiego Instytutu Kolekcji)

krew za nas wszystkich"... "Banda" — grzmiał Jung. ...

W 1958 roku grób Dagny na tyfliskim "cmentarzu francuskim" odwiedziła Monika Warneńska i dokładnie go opisała. Na płycie wyryto dwa napisy, polski i norweski.

(A.R.)

"Kroczyli swoją drogą jako dwojgdźnia i zawaze wiedli za sobą długą wozną młodych ludzi" — pocztówka ze zdjęciem Dagny i Stanisława Przybyszewskich z roku 1895.

Wiersze polskich poetów wileńskich

Wojciech PIOTROWICZ

Przed obrazem Ferdynanda Ruszczyca

Z barków ogrom zrzućcieś ciężaru
Na płótna szmat
Rozsuwając ramy kwadrata

Myśli i serca ładunek przeniosłeś
Ręką i głęzią płasem
Na przypomnienie i czujność

Wszędynikowany Twój korab
Pozbije się wiecznie wspaniał na sam szczyt żywiołu
Miałdżac

Srebrzace fale żywą krwią
Dobicie purpurowych żagli
Nopnie zwątpienia

Ukryłeś skrzętnie załogę
I zbawia okręt — zjawia Twoją tajemnicę

A po jednej stronie
Kierował otchłań wszechpogrzążając
A po drugiej
Kapełki fosforyczny obłęd

W chwalebny potem coś uczynił Mistrz
Z, zalecałwem barw palety
Nie pytamy,

Czasem i dotąd zza gwiazdnej zasłony
Aby w listamiach nie zgłasza nadzieja
Na rozpoznanie

Latały światła podających ufność
Lzy krąży ludzkości i ziemi
Unieszliśmy na twej arce
Co nie zgine

Nieze mierzgur
Włoso

Adapter z cicha szepce Bachem...

W pokoju półmrok...

Wieszczę w szafie...

Ze ściany wśród kosztownych tapet,

beźmiertnych dzieł, antycznych grałof

na grono ludzkich automatów

spogląda Mistrz — Idea — Zapal.

Na stole płonie stuświcoowy

kandelabr polski — narodowy.

Rozmowa toczy się dość wzniosta

o Racinie i o Czajkowskim.

o widziach, rzadkach, insurekcji,

o patriotyzmie i protekcyjach.

"Oj, nie ma, nie ma polskiej sceny

w grodzie nad Wiliją — My to wiemy...

W grodzie prastarym i tak swojskim

z rzadka się słyszy mowę polską...

Nawet mój młodzys, Anuprelis,

wołając babcię, znaczy — Sele,

krzyczy: bobute Salomeja!"

Skamieniał Mistrz...

Wśród westchnień Bacha

ponuciałk Wieszczę z szafy.

Ze wstydłu płonie stuświcoowy

kandelabr polski — narodowy.

15.10.84

Skowronek i gawron

Zapytał gawrona skowronek:

"Powiedz mi bracie wroni,

dla czego nie chwiał, skowronku?"

— rzecze mu gawron na to —

Po prostu jam ochrypl od mrozu,

bo widział, gdy zimno, ty zmiatasz,

a ja pozostaję, by ludzie

szybeli wśród śniegów głos ptaka

i chociaż miast śpiewa — krączy,

wybac, zima za to".

23.11.82

Zbigniew MACIEJEWSKI

Patrioci

Wiersze z poczty redakcyjnej

Szanowna Redakcjo, przesyłam wiersz napisany z pobytu w Wilnie. Jest to próba opisu wrażeń — z zerknięcia się miasta legendy, przechowywanego w wyobraźni — nasyconej opowiadaniem dawnych mieszkańców, emigrantów-repatriantów (których niejednemu raz okazję miałem słuchać) — z miastem rzeczywistym "dzisiejszym".

Łącząc życzenia pomyślności

J.LIS

Poznań, Polska

...

Miasto Giedymina i Witolda, miasto nie tak dawno jeszcze, niemal w polowie zamieszkałe przez Żydów; (stad nazywane byles Jeruzolimą północny —)

Dziś — nie świadczysz w nim jednej synagogi, i niewiele znajdziesz ortodoksyjnych Żydów...

Odwiedzam cię miasto w czterdziestu lat po Holokauście, i szukam dawnego piękna barokowych kościołów, szukam w tobie zaginionej chwały czasu Jagiellonów... Dziś miasto jesteś miastem przywracanych życiu kościołów...

— Miasto Stowackiego i Mickiewicza, miasto Moniuszki i Syrokolki, miasto Śniadeckich, chodzący twymi nowymi ulicami, brzmiającymi z litewskaj;

Nie piszę miasto o tobie, aby wzniesić w duszy tęsknotę, budzić nostalgię, lub, co gorsze, otwierać ranę; Piszę o tobie miasto, aby ci, co przyjdą po nas, wiedzieli, że kiedyś byles innym miastem, i twej historii złożyli należąca cześć...

Wczoraj w prasie Litwy

* "Mylnia pieniędzy dla dziesięciu banków" — początek cyklu Virginijusa Gavenlasa

Prawie przed rokiem z Litwy uciekł mieszkaniec Urazny Deimantas Glišukas, sławetny aferysta, który wraz z swą konkubiną od dziesięciu banków kraju wyłudził kilka milionów dolarów. Wszętego sprawę kam, ogłoszono poszukiwanie D. Glišukas. Jednak do dziś żadnych namacalnych wyników nie ma. Funkcjonariusze organów praworządności twierdzą, że nie mają wiadomości o miejscu pobytu poszukiwanej osoby. Tymczasem O. Glišukas, matka Deimantasa, twierdzi, że syn ukrywał się w Moskwie, ma składającą się z Rosjan osobistą ochronę, dzwoni do mamy 2-3 razy w miesiącu, czasami w interesach była na Litwie. O czym dobrze wiedzą również przedstawiciele policji. D. Glišukas zapowiada, jeżeli nikt go nie zastrzeli, (a takie pogrozki są), powróci do naszego kraju i rozliczenie się z niektórymi swymi klientami już w czwartku. Zamierza podać się funkcjonariuszom organów praworządności, przekazać im wszystkie potrzebne dokumenty, w tym sposób pociągające do odpowiedzialności zgodnie z prawem innych swych współników, którzy bezcześnie "wysiali" w innych wspomniane miliony (...)

27 lipca 1992 roku ZSA "Deira", która reprezentowała Deimantas Glišukas nabyła 180 akcji Poniewieskiego Banku Komercyjnego "Atetis", mniej więcej rok później — 96 akcji. Indywidualne przedsiębiorstwo "Asorti" (ur. w 1962). D. Glišukasowa 27 listopada 1992 nabyła 454 akcje "Atetis", a nieco później — jeszcze 24. Na imię D. Glišukasowa i jego konkubiny, a jednocześnie głównego "finansisty" D. Motiejūnienę w banku "Atetis" w Poniewiezu otwarto konta walutowe. Mówi o tym D. Glišukas, że Glišukas zdobył w tym banku zaufanie i korzystając z tego wpełczył go w długi. Wielu z uwłaścicieli "Deiry" służyło, że zamierza nabyć główny pakiet akcji Poniewieskiego Banku Komercyjnego "Atetis" i otworzyć w Wilnie jego filię...

Po raz pierwszy D. Glišukas z D. Motiejūnienę bank "Atetis" poprosił o pożyczkę 20 tys. dolarów USA w lutym 1993. Jednak po otrzymaniu pieniędzy, całej sumy pożyczki nie zwrócił, zostali dłużni jeszcze 4435 dolarów USA. Wkrótce po tym D. Glišukas zwrócił się do kierownictwa tego banku z prośbą o wydanie listu gwarancyjnego komercyjnym bankowi "Sekunde", w którym aferysta zamierzał zaciągnąć 300 tys. dolarów USA kredytu. "Atetis" wydał list gwarancyjny i wspomnianą sumę pieniędzy z "Sekunde" D. Glišukas wziął bez najmniejszego problemu. O tym, że pieniądze należy zwrócić, przy tym z odeskami, zupełnie zapomniał. Nie bacząc na to, "Atetis" nadal wspierał zwanego aferystę. Jeden po drugim wydano jeszcze listy gwarancyjne spółce "Deira" i osobie D. Glišukasowi na zaciągnięcie pożyczek w banku "Ukio" — wysokości 400 tysięcy dolarów USA, Państwowym Banku Komercyjnym — 300 tysięcy dolarów USA kredytu, Banku Oszczędności — 300 tysięcy dolarów kredytu. Wkrótce po wystawieniu listów wspomniane sumy aferysta zabrał z tych banków. Mimo że niektórzy przestraszał kierownictwo banku, że D. Glišukas jest oszustem, udawał się muż każdym dniem zdobywać coraz większą sympatię przewodniczący zarządu banku "Atetis" R. Kikišienė. Administrator tego zbankrutowanego banku Olegas Juška, z którym rozmawiał dziennikarz "Respubliki" twierdzi, że prócz tego, o czym się pisze, D. Glišukas w banku "Atetis" wziął 34491 marek niemieckich, z odeskami dług wynosi niemal 70 tys. DM. Poza tym 60 tys. dolarów USA przydzielono "Asorti" D. Glišukasowi (...)

Diena

* "Przeprowadzka do Rosji"

— o tym, że budowlani z Szawel w mieście Wsiewożużku w obwodzie leningradzkim budują 162 mieszkania Rosjanom opuszczającym Litwę pisze Sigita Blēda:

«Jeszcze w lipcu 1991 r. rządy Federacji Rosyjskiej i Republiki Litewskiej utworzyły łączoną grupę roboczą, która musiała zatwierdzić sprawę przeprowadzki pracujących w Możejkach Rosjan do miasta Wsiewożużku w obwodzie leningradzkim. Do grupy tej należą przedstawiciele ministerstw Spraw Zagranicznych, Budownictwa i Urbanistyki, przemysłu naftowego. Niedawno z Sankt Petersburga wrócił członkowie tej grupy, którzy jedździ do Wsiewożużka. Korespondent "Dienu" rozmawiał z dyrektorem szawelskiej spółki akcyjnej "Namu statyba" Sigitasm Baguckasem.

Jestem pracownikiem produkcyjnym, dlatego nie będę mówił o cechach politycznych tej sprawy. Zauważyć tylko, że minęło немало czasu od powołania zjednoczonej grupy roboczej, dlatego pracując konstruktywnie można było zrobić więcej — stwierdził S. Baguckas. Spółka akcyjna "Namu statyba" jest głównym wykonawcą budowy, która we Wsiewożużku za środki Litwy budując 4 domy ze 162 mieszkaniami. Przynajmniej one przeznaczone są z Możejki, 20 proc. tych mieszkań przeznaczył się miejscowym mieszkańcom. Zgodnie z umową Litwini muszą tu jeszcze zbudować przedszkole. Dla "Namu statyby", byłego kombinatu budowlanego, prace budowlane na obiektach odległych rejonów nie są nowością, mają doświadczenie w tej dziedzinie. We Wsiewożużku pracuje

szawelska brigada budowlanych. Wagonami z Litwy przywozi się bloki i inne materiały. «Ciekawy szczegół — mówi dyrektor spółki — w sowieckich czasach większość materiałów budowlanych wleźliśmy z Rosji. Obecnie odwrotnie — u nas, na Litwie są o wiele tańsze...»

Opuszczając Litwę otrzymają mieszkania we Wsiewożużku pod warunkiem, że zostawia nieodpłatnie mieszkania w Możejkach, z wyjątkiem domków na działkach zespolonych i garaży, które zbudowali za własne środki. Niektórzy wyjeżdżający z Litwy, a takich jest 22, już zdążyli sprzytużować mieszkania, obecnie udają się do notariuszy, by zatwierdzić zobowiązanie o zrzeczeniu się tych mieszkań.

LIETUVOS rytas

* "Przy drzwiach Sejmu — z uranem w torbie" — Ainis Gurevičius pisze:

«Przedwczoraj Prokuratura Generalna przekazała sądowi sprawę karną, w której o bezprawne nabycie i przechowywanie materiałów promieniotwórczych oskarża się mieszkańca Kowna Virginijusa Barševskisa (ur. w 1962). Znalaziono u niego kilogram uranu 238 i 235.

Oficjalnie nigdzie nie pracował, trudnił się pośrednictwem w skupie metali i podobną działalnością. Na Litwie nie był szadym, był tylko karny na mocy ustaw sowieckich za odmowę pełnienia służby wojskowej.

Wspomniany uran nie może być wykorzystany do reaktora Elektrowni Ignalińskiej, z takiego paliwa korzystają elektroniczne atomowe w Bułgarii, Kirgizji. Specjaliści nie mają wątpliwości, że uran ten pochodzi nie z zaginionej kasy paliwa jadrowego Elektrowni Ignalińskiej.

Materiał promieniotwórczy V. Barševskisi, jak sam obecnie, w lipcu 1993, przywioził obywatel Rosji G. S. (obecnie nie udało się go znaleźć w Rosji, wytoczono mu sprawę karną i zawieszono ją).

G. S. pożyczony od V. Barševskisa 7 tys. dolarów USA, a uran był zastawem. G. S. powiedział kolejarzowi, że jest on warch przynajmniej 90 tys. dolarów, a wywożąc go do Zachodu można otrzymać jeszcze więcej.

Jednak, jak mówi prokurator K. Ragašis, który badał sprawę, ten uran nie ma żadnej wartości (w czasach sowieckich kilogram takiego uranu kosztował 128 rubli), jako że nadaje się tylko do niektórych reaktorów, poza tym, elektroniczne nie interesują się taką nieznaną ilością. Do produkcji broni jadrowej tak uran także nie nadaje się.

Rosjanin nie zwrócił pieniędzy V. Barševskisi, uran został w Kownie. Nowy właściciel substancji promieniotwórczej przechowywał ją w składziku babci. Przez kilka miesięcy uran leżał w zwykłej blaszance. Dopiero później V. Barševskisi położył go do olowanego własnoręcznie wykonanego pojemniczka.

Zorientowany się, że długi nie odzyska, kowienkić postanowił uran sprzedać. Za potencjalnego nabywcę uznał państwo.

"Lietuvos rytas", który od początku zainteresował się tą historią, dowiedział się również o czym funkcjonariusze organów praworządności nie chcieli mówić. Okazało się, że dzięki pomocy byłego deputowanego Rady Najwyższej, członka Partii Postępu Narodowego, ostatnio pracującego w telewizji państwowej R. Paulauskasa, V. Barševskisi w Wilnie spotkał się z przewodniczącą sejmowej komisji ds. badania przestępstw gospodarczych V. Juškusem i powiedział mu, że chciałby za nagrodę przekazać państwu kilogram uranu. Po spotkaniu poseł o propozycji powiadomił Generalną Prokuraturę. Wspólnie z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych wszczęto dochodzenie. W końcu stępnia funkcjonariusze prokuratury i policji, podając się za fizyków, spotkali się z V. Barševskisem w Instytucie Fizyki (spotkanie pomógł zorganizować wspomniany poseł). Sprzedawca uranu udawał człowieka znającego się na rzeczy, próbował dyktować własne warunki, a posła nazywał po imieniu. V. Barševskisi przekazał wórcze uranu. (...)

Po kilku dniach poseł zatelefonował do Kowna i poinformował, że wórcze uranu zbadano, ustalono, że materiał nadaje się i zostanie kupiony, V. Barševskisi przyjechał do Wilna z uranem. Z towarem przyszedł do siedziby Sejmu. Już nie domagał się pieniędzy, bez żadnych warunków zgodził się oddać uran. Złaniam K. Ragašis V. Barševskisi albo zmienił zdanie, albo zrozumiał, że sędzi się go.

Funkcjonariusze prokuratury i policji zatrzymali go wychodzącego z drzwi Sejmu. Uran był w torbie. Ołowiany pojemniczek promieniował z siłą 50 mikroröntgenów na godzinę (tj. prawie dwukrotnie przekraczał dopuszczalną normę). Między innymi, w tej sprawie został przesłuchany wspomniany R. Paulauskas, prowadzący w telewizji program polityczny.

Wczoraj rozmowa dziennikarza "Lietuvos rytas" z R. Paulauskasem rozpoczęła się od następującego frazesu sygnatury: Aktu 11 Marca: «Nie mam z tym nic wspólnego. Skąd wyciągnęliście całą tę sprawę?». Jednak później R. Paulauskas wyjaśnił, że V. Barševskisi zna już od dawna, lecz ostatnio go nie widział. V. Barševskisi zatelefonował do niego i poprosił o pomoc mu otrzymać nagrodę. R. Paulauskas zatelefonował do V. Juškusa i rekomendował mu V. Barševskisa. Obecnie były deputowany niepokoi się o to, że niewiastki czytelnicy mogą go posądzić o spekulowanie uranem (...)

Wczorajszym przeglądzie prasy pierwsza notatka została przedrukowana z "Lietuvos aidas". Za pomyłkę — przepaszamy.

Kierownicy rynków oraz pracownicy Litewskiej Państwowej Inspekcji Standaryzacji i Jakości dobrze wiedzą, że na bazarach ludzi nabierają

Na rynek z własnym bezmianem

Kupowałem w tych dniach na rynku Hale Jabłka i pomarańcze. Zważano je na plastikowych wagażach. Gdy w domu owoce przeważałem, to zamiast 1 kg jabłek było 800 gr. To samo z pomarańczami. Czy jakaś służba kontroluje stan techniczny wag używanych na rynkach? Moja sąsiadka skarzyła się, że kilogram mięsa, który kupiła na rynku Kalwaryjskim też był lżejszy o 100 g. Wacław SUDNICKI

m. Wilno

Zwrócić się do Litewskiej Państwowej Inspekcji Standaryzacji i Jakości, w gestii której znajduje się służba metrologii. Rozmawiam ze starszym inspektorem Vytautasem RAMANAUSKASEM.

— Wag należące do rynków, podlegają systematycznej kontroli przez naszą służbę metrologiczną. Są sprawdzone, regulowane. Po dokonaniu są sprawdzane technicznie stawi się plombę z pieczęcią. Te wagi są do wynajęcia u administracji rynków.

— Ponieważ jednak należy za korzystanie z nich płacić, więc wielu sprzedawców przynosi na targ własne wagi. Kto zapwarantuje, że nie są one "wyregulowane" na korzyść sprzedawcy?

— Właśnie mając to na względzie, dokonaliśmy nie tak dawno kontroli na Rynku Kalwaryjskim. Byli z nami funkcjonariusze policji, pracownicy Litewskiego Stowarzyszenia Konsumentów oraz przedstawiciele samorządu. Zrobiono kilkanaście tzw. kontroli tych zakupów świeżego mięsa, wędlin i kiełbas. Po ich ponownym zważeniu okazało się, że brakuje po 80, 90 do 100 g wagi w każdym zakupie. A to dlatego, że większość wag, z których korzystają sprzedawcy nie odpowiada standardom. Terminy ich metrologicznego sprawdzenia dawno minęły. Miejsca plombę z pieczęcią, za bezpieczającą przed naruszeniem, były puste lub wypełnione plasteliną. Jasne, że takie wagi można regulować według

własnego "wizmisię". Wielu sprzedawców rynkowych rzeczywiście korzysta z plastikowych wag z mieszczą, nie one niedokładne. Nie ma jednak na nie wyraźnego zarządzania samorządu miasta co do tego, że zabrania się na bazarach korzystać z tego typu wag.

— Jakże kary ponieśli nieuczciwi sprzedawcy w tym dniu, gdy przyłapano ich na nieuczciwość?

— Zostały spisane protokoły o wykroczeniu administracyjnym. Określono musieli zapłacić grzywny od 50 do 500 litów. Niestety, z podobnymi narzwaniami pracownicy naszej inspekcji zetknęli się na rynkach Kowna, Kłajpedy, Szawel, Poniewieża. Już było pisane o tym, że znaleźli się tacy oszacy, którzy wymyślili sposób na to aby odważniki były lżejsze. Wydróżni je w środku i zapakują lżejszą masą.

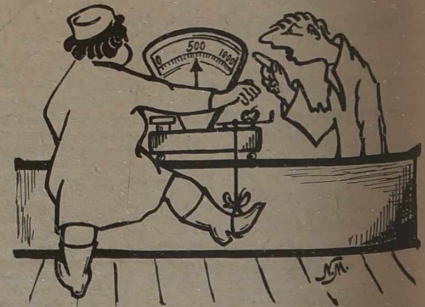
— A jak jest w sklepach, w handlu spożywczym?

— Tutaj powoli sytuacja się zmienia na lepsze. Elektroniczne wagi i kasy nie są "podpedzi" do prochu. Natomiast w wagażach starej produkcji wskaźniki często znajdują się na 10-20 g, co oczywiście też jest nie na korzyść klienta. Jednak tych przyrządów w handlu spożywczym jest coraz mniej.

— A co z rynkami? Takie sprzeczne kontrole chyba nie uładują sytuacji?

— Tutaj najwięcej zalczy od dyrekcji rynków. Powinna dbać o wagi, które są wydawane dyktownikom sprzedawcom. Muszą te przyrządy być opłombowane. No, i decydującym chyba jest zaufanie klienta. Gdy człowiek stwierdzi, że nie jest oszukiwany, pójdzie kupować tam, gdzie waga i lżejsze uczucie...

— Dziękuję za rozmowę. Z pańskiego pozwolenia podam do wiadomości czytelników numer telefonu waszej służby, aby mogli zasygnalizować podobne przypadki, jaki spotkał wilmianina W. Sudnickiego na rynku Hale. Tel.: 62-09-41. Jadwiga PODMOSTKO Rys. N. Mongin

W rejonie jezioroskim

ROSNA DEUGI

W rejonie jezioroskim dobiega końca rozdanie się spółek rolnych. Największe zadłużenie wobec banku mają spółki rolne "Steimuzė" i "Antaliepiė". Pierwsza jest duża 104 tys., druga natomiast — 114 tys. litów. Poza tym, mają one wielkie zadłużenie za olej napędowy. Ogółem rolnicy rejonu są dłużni bankom ponad 362 tys. litów.

STACJA LUSTRACJI TECHNICZNEJ

... zaczęła działać w Jezioroskach. Mieści się ona w lokalu wydzierzwanym od zamkniętej spółki akcyjnej "Riedinė", w którym ośrodku diagnostyki przedsiębiorstwa transportu samochodowego. Dokonuje się tu przeglądów technicznych wszystkich

środków transportu. Realizacja za usługi są prowadzone według taryf zatwierdzonych przez ministery komunikacji Litwy. Cena usługi zależy od wieku pojazdu.

"ŚWIĘTA I CUDZIWAŃCÓ"

Gazeta rejonowa "Ziarska kraštas" ogłosiła pod taką dewizą konkurs na najbardziej interesującą fotografię. Tematyka może być różna: świat dzieci, fotografia historyczna, portrety. Dla zwycięzcy redakcja ufundowała odpowiednio nagrodę w wysokości 70, 50, 40 litów oraz dyplom. Sponsorem konkursu jest Ledszawski Jezioroski.

Ustawa Republiki Litewskiej nr I-784 z 2 lutego 1995 r.

O organizacjach społecznych

I. Zasady ogólne

Artykuł 1. Przemianowanie ustawy
Niniejsza ustawa określa zasady założenia, działalności i zakończenia działalności organizacji społecznych.

Ustawa nie stosuje się w odniesieniu do partii politycznych, innych organizacji politycznych, związków zawodowych, wspólnot i organizacji religijnych, tych wspólnot, organizacji lub stowarzyszeń, organizacji charytatywnych, fundacji dobroczynnych i pomocy, których tryb zakładania i działalności określają inne ustawy Republiki Litewskiej.

Artykuł 2. Definicja organizacji społecznej

Organizacja społeczna — to dobrowolne zrzeszenie (związek, towarzystwo, fundacja, stowarzyszenie i in.) obywateli Republiki Litewskiej, utworzone dla zaspokajania i realizowania wspólnych potrzeb i celów członków, które nie są sprzeczne z Konstytucją i ustawami Republiki Litewskiej.

Artykuł 3. Podstawy działalności organizacji społecznych

Organizacje społeczne działają, realizując Konstytucję, niniejsze oraz innych ustaw Republiki Litewskiej, uchwał rządów Republiki Litewskiej i sądzalności opierają na stałe organizacje społecznej, zarejestrowanej w trybie określonym przez niniejszą ustawę.

Zabrania się zakładania i działania organizacji społecznych, których celem lub sposobem działania jest obalenie lub zmiana przemocą ustroju konstytucyjnego Republiki Litewskiej lub naruszenia integralności terytorialnej Republiki Litewskiej, propagowanie wojny i przemocy, autorytarnych lub totalitarnych rządów, podjudzanie niezgodny na te rasowym, religijnym, społecznym, ograniczanie praw i wolności człowieka oraz działanie wbrew ustawom Republiki Litewskiej i innym powszechnie normom prawa międzynarodowego, działanie w interesach państwa, jeżeli są one sprzeczne z interesami Państwa Litewskiego.

Niezwalnia się na zakładanie organizacji społecznych, których obywatel zrzeszają się na podstawie organizacji, działających przeciwko suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Litewskiej.

Organy zarządzania i siedziba organizacji społecznej powinny znajdować się na terytorium Republiki Litewskiej.

Wierność organizacji społecznych prowadzi się zgodnie z ustawą.

II. Zakładanie i podstawy działalności organizacji społecznych

Artykuł 4. Zakładanie organizacji społecznych

Założycielami organizacji społecznych mogą być obywatele Republiki Litewskiej mający ukończoną pełnoletniość.

W celu założenia organizacji społecznej zwołują założycielski zjazd, w którym uchwalają statut i wybiera organy zarządzania. W założycielskim zjeździe, konferencji lub zebraniu powołują osobę upoważnioną do uczestniczenia co najmniej 15 osób.

W Republice Litewskiej mogą być założone również jednostki (jednostki strukturalne) międzynarodowych organizacji społecznych, których cele i sposób działania i statut nie są sprze-

czne z Konstytucją Republiki Litewskiej lub przepisami części drugiej i trzeciej artykułu 3 niniejszej ustawy. Dla zakładania, rejestracji i działalności litewskich oddziałów (jednostek strukturalnych) międzynarodowych organizacji społecznych stosowane są wszystkie przepisy niniejszej ustawy.

Organizacja społeczna jest uważana za założoną od dnia zarejestrowania jej statutu.

Artykuł 5. Założenie jednostek strukturalnych organizacji społecznych

Tryb zakładania jednostek strukturalnych organizacji społecznych, mających też prawa osoby prawnej, określa statut organizacji społecznej.

Jednostka strukturalna organizacji społecznej jest uważana za założoną od chwili, gdy w trybie określonym w statucie organizacji społecznej podejmuje się decyzję w sprawie założenia jednostki strukturalnej.

O założeniu jednostki strukturalnej, posiadającej status osoby prawnej, przewidziany w statucie organizacji społecznej organ zarządzania w terminie nie późniejszym niż 15 dni od założenia takiej jednostki strukturalnej powiadamia na piśmie instytucję państwową, która zarejestrowała statut tej organizacji, oraz instytucję wykonawczą samorządu, na którego terytorium znajduje się siedziba tej jednostki strukturalnej.

Artykuł 6. Związki organizacji społecznych

Organizacje społeczne mają prawo zrzeszać się w związkach organizacji społecznych.

Związki organizacji społecznych mogą założyć dwie lub więcej organizacji społecznych.

Związki organizacji społecznych są zakładane i działają w trybie określonym w niniejszej ustawie.

Organizacje społeczne, pragnąc założyć związek organizacji społecznych, powinny w trybie określonym w swym statucie podjąć decyzję w sprawie zrzeszenia się w związku i upoważnić organ zarządzania organizacji lub swego członka (członków) do udziału w założycielskim zjeździe, konferencji lub zebraniu związku organizacji społecznych.

Artykuł 7. Nazwa i symbolika organizacji społecznej

Nazwa i symbolika nowo zakładanych organizacji społecznych, ich związków powinny różnić się od nazwy i symboliki zarejestrowanych już w Republice Litewskiej partii politycznych i organizacji politycznych, innych organizacji społecznych, ich związków.

Artykuł 8. Członkowie organizacji społecznych lub osoby uczestniczące w działalności tych organizacji

Organizację społeczną tworzą jej członkowie lub inne osoby uczestniczące w jej działalności. Członkami mogą być obywatele Republiki Litewskiej, mający ukończoną 18 lat.

Członkami organizacji społecznych, które sąw działalnością zaspokajają potrzeby dzieci i młodzieży, jak też osobami uczestniczącymi w działalności tych organizacji mogą być też osoby nie mające ukończonych 18 lat.

Członkowie organizacji społecznych lub osoby uczestniczące w działalności tych organizacji mają równe prawa, niezależnie od tego jakie wysokości placą określoną w statucie składkę wstępną i składkę członkowską (osoby uczestniczące w działalności

organizacji) lub udzielają pomocy.

Członkowie organizacji społecznej lub osoby uczestniczące w działalności tej organizacji mogą w każdej chwili wystąpić z organizacji społecznej. W tym przypadku składki członkowskie lub osoby uczestniczącej w działalności organizacji społecznej albo środki i majątek przekazane w inny sposób organizacji nie podlegają zwrotowi.

Organizację społeczną reprezentuje osoba (osoby) wskazana w jej statucie i wybrana w trybie określonym przez statut.

Wskazany w statucie organizacji społecznej jej organ zarządzania lub jej kierownik powinien prowadzić listę członków organizacji lub osób uczestniczących w działalności tej organizacji. Lista ta powinna być łatwo dostępna dla każdego członka organizacji lub osoby uczestniczącej w jej działalności. Taką listą powinna być zgłoszona państwowej instytucji, która zarejestrowała statut organizacji społecznej, gdy sprawdza ona, czy organizacja społeczna nie wykracza przeciwko Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej lub innym ustawom.

Za realizację tego przepisu ponosi odpowiedzialność osoba reprezentująca organizację społeczną zgodnie z jej statutom.

Artykuł 9. Statut organizacji społecznej

W statucie organizacji społecznej powinno być przewidziane:

- 1) nazwa, symbolika i adres siedziby;
- 2) cele, zadania, treść działalności;
- 3) warunki oraz tryb przynajmniej w poczet członków lub uczestników organizacji społecznej oraz ich wystąpienia, usunięcia z niej;
- 4) prawa i obowiązki członków lub uczestników;
- 5) tryb zakładania, reorganizowania oraz ustania działalności jednostek strukturalnych, stosunki jednostek strukturalnych z organami zarządzania organizacji społecznej oraz ich prawa;
- 6) tryb i okres zwolnienia najwyższego organu zarządzania (zjazdu, konferencji, zebrania), jego kompetencje;
- 7) tryb wybierania innych organów zarządzania i ich kierowników, ich kompetencje;
- 8) tryb sprawozdawczości organów zarządzania i ich kierowników wobec najwyższego organu zarządzania i kontroli ich działalności;
- 9) źródła środków i dochodów, tryb kontroli wykorzystywania środków i dochodów;
- 10) tryb zmiany i uzupełniania statutu;
- 11) tryb zakończenia działalności i wykorzystania majątku.

W statucie mogą być przewidziane również inne przepisy o działalności organizacji społecznej, jeżeli nie przeczy to Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej oraz innym ustawom.

Jeżeli po przyjęciu nowych ustaw statut organizacji społecznej nie odpowiada tym ustawom, to organizacja społeczna powinna uzgodnić swój statut z przyjętymi ustawami na najbliższym zebraniu, konferencji, zjeździe upewnomoconnego organu zarządzania. Dopóki statut organizacji społecznej nie został uzgodniony z nowo przyjętymi ustawami, organizacja społeczna kieruje się (są stosowane) normami ustaw, nie zaś statutu.

Artykuł 10. Prawa organizacji społecznych

Dla realizacji celów i zadań przewidzianych w statucie organizacji społecznych organizacje społeczne

mają prawo w trybie określonym przez ustawę:

- 1) bez przeszkód pisemnie, słownie lub innymi sposobami upoważnioną informację o swej działalności, propagować cele i zadania organizacji;
  - 2) zakładać publiczne środki informacji, prowadzić działalność wydawniczą;
  - 3) organizować zebrania: wiece, pikety, demonstracje, procesje, różne pochody, inne pokojowe zgromadzenia i masowe imprezy;
  - 4) kupować lub w inny sposób pozyskiwać majątek niezbędny do swej działalności, wykorzystywać, zarządzać i dysponować nim;
  - 5) angażować osoby do przewidzianej w statucie działalności;
  - 6) otrzymywać środki lub inny majątek od międzynarodowych organizacji społecznych, organizacji pozapaństwowych, fundacji, jak też osób;
  - 7) zakładać (być założycielem) przedsiębiorstwa, rejestrowane i działające zgodnie z ustawami Republiki Litewskiej;
  - 8) zakładać fundacje.
- Organizacje społeczne w trybie określonym przez ustawy mogą prowadzić również inną działalność służącą do realizacji celów i zadań określonych w ich statucie, z wyjątkiem tej, której zabraniają ustawy.

Artykuł 11. Gwarancje działalności organizacji społecznych

Instytucjom państwowym i osobom urzędowym, partiom politycznym i organizacjom politycznym, innym organizacjom i osobom zabrania się wtrącania do działalności organizacji społecznych.

Instytucja państwowa, która zarejestrowała organizację społeczną, rozstrzygając kwestię ostrzeżenia, zawieszenia lub przerwania działalności organizacji społecznej, jeżeli dopuściła się ona wykroczenia przeciwko Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej i innym ustawom, ma prawo — prowadząc, czy organizacja społeczna przestrzega niniejszej ustawy, czy jej działalność nie jest sprzeczna z Konstytucją Republiki Litewskiej, niniejszą lub innymi ustawami. Organ zarządzania reprezentujący organizację społeczną lub osoba reprezentująca organizację zgodnie z jej statutem powinna przedstawić żądane dokumenty i wyjaśnienia.

Artykuł 12. Ograniczenia działalności organizacji społecznych

Organizacjom społecznym nie zezwala się:

- 1) pełnić funkcji państwa, jego instytucji lub osób urzędowych;
- 2) pełnić funkcji związku zawodowego;
- 3) uzbrajać swych członków, organizować dla nich przeszkolenia wojskowego i tworzyć oddziały wojskowe, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawach;
- 4) otrzymywać środków lub innego majątku, jakie przydzielają instytucje władzy i administracji innych państw lub organizacji państwowych, z wyjątkiem środków lub innego majątku przeznaczonego na wspieranie oświaty, kultury, ochrony zdrowia, sportu.

Artykuł 13. Więzy międzynarodowe organizacji społecznych

Organizacje społeczne zgodnie ze swym statutem mogą wstąpić do międzynarodowych organizacji społecznych (niepaństwowych), których cele i działalność nie są sprzeczne z Konstytucją Republiki Litewskiej, niniejszą lub innymi ustawami, utrzymując łączność z organizacjami społecznymi w innych państwach, jak też międzynarodowymi organizacjami społecznymi, zawierając w nim porozumienia nie przecząc Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej lub innym ustawom.

Artykuł 14. Własność organizacji społecznych

Do organizacji społecznych na prawach własności mogą należeć budynki, urządzenia, wydawnictwa, drukarnie, środki transportowe, obiekty socjalne i charytatywne, jak też inny majątek niezbędny do realizacji określonych w ich statucie celów i zadań, który może być nabyty za środki należące do organizacji społecznej, jak też w trybie darowizny, dziedziczenia lub inny legalny sposób.

Na środki organizacji społecznych składają się:

- 1) określone w statucie składki członków lub osób uczestniczących w działalności;
- 2) środki przekazane darze (ofiarowane) przez osoby fizyczne, organizacje dobroczynne i fundacje dobroczynne;
- 3) środki przekazane darze (ofiarowane) przez organizacje niepaństwowe, międzynarodowe organizacje społeczne;
- 4) odsetki instytucji kredytowych za przechowywanie środki organizacji państwowych;
- 5) środki pożyczonego kapitału;
- 6) inne uzyskane legalnie środki.

Instytucje władzy i administracji państwowej, samorządy mogą przydzielać organizacjom społecznym środki wyłącznie na realizowanie konkretnych programów w zakresie kultury, oświaty i sportu, zdrowia oraz innych programów socjalnych lub docelowych. Środki te mogą być wykorzystywane wyłącznie do realizowania tych programów i tylko zgodnie z kosztorysem zatwierdzonym przez instytucję państwową, która przydzieliła środki.

Majątek i środki organizacji społecznych powinny być wykorzystywane do realizowania przewidzianych w ich statucie celów i zadań i w żadnej postaci nie mogą być rozdzielane między członków tej organizacji, z wyjątkiem przypadku, gdy organizacja społeczna przerywa działalność z własnej decyzji. W takim przypadku majątek pozostały po zaspokojeniu roszczeń wszystkich wierzycieli likwidowanej organizacji społecznej, po rozliczeniu się z osobami, które pracowały na podstawie umowy, w określonym trybie wykorzystują organy organizacji społecznej, które podjęły decyzję przerwania działalności organizacji społecznej.

Artykuł 15. Odpowiedzialność organizacji społecznych

Organizacja społeczna ponosi odpowiedzialność za swą działalność całym należącym do niej majątkiem.

Organizacja społeczna nie odpowiada za czynny swych członków, członkowie natomiast nie odpowiadają za działalność organizacji społecznej.

Organizacja społeczna, która wyrządziła szkodę osobom fizycznym lub prawnym, powinna ją pokryć swym majątkiem w trybie określonym przez ustawy.

Artykuł 16. Regulacja prawna pracy osób zatrudnionych w organizacjach społecznych

Z pracownikami angażowanymi przez organizacje społeczne zawiera się umowę o pracę w trybie określonym przez ustawy.

Osoby zatrudnione w organizacjach społecznych na podstawie umowy o pracę, mają prawo do ubezpieczenia społecznego oraz inne uprawnienia i gwarancje, jakie ustawy określają dla osób, pracujących w państwowych zakładach pracy.

Na te cele organizacje społeczne do państwowego funduszu ubezpieczeń społecznych wnoszą ze swych zysków takie same wpłaty jak przedsiębiorstwa, instytucje organizacje państwowe.

O organizacjach społecznych

(Dokończenie ze str. 9)

III. Rejestracja statutu organizacji społecznych

Artykuł 17. Tryb rejestracji statutu organizacji społecznej
Statut organizacji społecznej, której działalność obejmuje terytorium więcej niż jednego powiatu, rejestruje Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Litewskiej.

Statut organizacji społecznej, której działalność obejmuje terytorium więcej niż jednego samorządu, i której siedziba znajduje się w środku powiatowym lub na innym terenie powiatu — mieście lub na wsi, rejestruje naczelnik powiatu.

Statut organizacji społecznej, której działalność obejmuje terytorium jednego rejonu lub miasta, rejestruje organ wykonawczy samorządu.

Organizacja społeczna nie później niż w ciągu miesiąca od dnia zatwierdzenia statutu i wybrania organów zarządzania w odpowiedniej instytucji państwowej składa podanie w sprawie rejestracji statutu. Podanie podpisuje osoba reprezentująca zgodnie ze statutem organizację społeczną, podając swe stałe miejsce zamieszkania.

Do podania załącza się: protokół założycielskiego zjazdu, konferencji lub zebrania, statutu organizacji społecznej w czterech egzemplarach.

Rejestrująca statut instytucja państwowa rozpatruje podanie w sprawie rejestracji statutu w terminie miesiąca od dnia otrzymania wszystkich dokumentów, wyszczególnionych w tym artykule. Rejestrująca statut instytucja państwowa ma prawo sprawdzać autentyczność dokumentów, zgłoszonych do rejestracji i zawartych w nich danych.

Zmiany i uzupełnienia nazwy i symboliki organizacji społecznych, ich statutu rejestruje się w tym samym trybie i w tym samym terminie, co statutu. Zmiany statutu i symboliki stają się prawomocne od dnia ich rejestracji.

Rejestrująca statut organizacji społecznych instytucja państwowa prowadzi rejestr tych organizacji. Tryb prowadzenia rejestru określa rząd Republiki Litewskiej.

Artykuł 18. Odroczenie rejestracji statutu

Rejestracja statutu organizacji społecznej odracza się, jeżeli:

1) nie zastosowano się do trybu zakładania organizacji społecznej, który jest określony w artykułach 4, 6 i 7 niniejszej ustawy;

2) w zgłoszonym do rejestracji statucie nie wyszczególniono wszystkich danych określonych w artykule 9 niniejszej ustawy.

Po odroczeniu rejestracji statutu, rejestrująca statut instytucja państwowa zwraca statut i inne dokumenty założycielom organizacji, wskazując mankamenty na piśmie. Te mankamenty powinny być usunięte w terminie najbliższej miesiąca.

Po zgłoszeniu poprawionego statutu i innych dokumentów, termin ich rozpatrywania, podany w części 6 artykułu 17 niniejszej ustawy, jest liczone od nowa od dnia złożenia poprawionego statutu i dokumentów.

Artykuł 19. Odpowiedzialność za rejestrację statutu

Statut organizacji społecznej nie rejestruje się, jeżeli:

1) podane w nim cele i zadania, sposoby działalności organizacji są sprzeczne z Konstytucją Republiki Li-

twewskiej, niniejszą lub innymi ustawami, uchwałami rządu Republiki Litewskiej;

2) wcześniej już pod tą samą nazwą zarejestrowano statut organizacji społecznej;

3) nie przestrzegano wymagań zawartych w artykułach 9 i 17 niniejszej ustawy;

4) dane zawarte w dokumentach zgłoszonych do rejestracji nie odpowiadają rzeczywistości.

W razie odmowy zarejestrowania statutu, powiadamia się o tym pententów na piśmie nie później niż w ciągu 5 dni od zapadnięcia decyzji i podaje konkretne motywy odmowy.

Decyzja w sprawie rejestracji statutu organizacji społecznej może być zaskarżona w ciągu 15 dni od jej otrzymania w sądzie dzielnicowym w miejscu, gdzie znajduje się siedziba instytucji państwowej rejestrującej statut.

Artykuł 20. Status organizacji społecznej

Organizacje społeczne, ich związki od dnia zarejestrowania statutu są osobami prawnymi.

Organizacje społeczne mają własny bilans, pieczęć z swą nazwą oraz konia rozliczeniową i walutowe tylko w jednym z zarejestrowanych w Republice Litewskiej banków, jak też po jednym koncie walutowym, w którymś z państw.

Jednostki strukturalne organizacji społecznych uzyskują prawa osoby prawnej w trybie określonym w statucie organizacji społecznej.

IV. Kontrola działalności organizacji społecznych

Artykuł 21. Kontrola działalności finansowej organizacji społecznych

Działalność finansową organizacji społecznych kontrolują państwowe inspekcje podatkowe, o ile jest to związane z płaceniem podatków.

Jeżeli organizacja społeczna otrzymuje środki z budżetu państwowego, budżetów samorządów, jak też od państwowych przedsiębiorstw, instytucji, organizacji, to kontrola państwowa ma prawo sprawdzać, jak wykorzystywane są te środki.

Artykuł 22. Upomnienie w sprawie naruszenia Konstytucji lub ustaw Republiki Litewskiej

Instytucja państwowa, która zarejestrowała statut organizacji społecznej po ustaleniu, że organizacja społeczna lub jej jednostka strukturalna dopuściła się naruszenia Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej oraz innych ustaw, powiadamia o tym pisemnie organ zarządzania organizacji społecznej i określa termin wyeliminowania wskazanych naruszeń.

Jeżeli w ustalonym terminie naruszenie nie zostanie usunięte, to instytucja państwowa, która zarejestrowała statut organizacji, powinna zwrócić się do sądu w sprawie zawieszenia działalności organizacji społecznej.

Jeżeli w ciągu roku od dnia otrzymania upomnienia w sprawie naruszenia Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej lub innych ustaw organizacji społeczna lub jej jednostka strukturalna ponownie dopuściła się naruszenia Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej lub innych ustaw, to instytucja państwowa, która zarejestrowała statut organizacji społecznej, powinna zwrócić się do sądu w sprawie przerwania działalności organizacji społecznej.

Instytucja państwowa, która

zarejestrowała statut organizacji społecznej, decyduje, czy organizacja społeczna nie dopuściła się naruszenia Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej lub innych ustaw, jak też, czy organizacja może kontynuować działalność po jej zawieszeniu na mocy decyzji sądu, ma prawo zwracać się do innych instytucji państwowych i otrzymywać od nich wnioski.

Artykuł 23. Sądowe rozpatrywanie skarg w sprawie rejestracji statutu organizacji społecznej, reorganizacji lub przerwania działalności organizacji społecznej

Skargi w sprawie rejestracji statutu organizacji społecznej, reorganizacji lub przerwania działalności organizacji społecznej na mocy decyzji organizacji społecznej są rozpatrywane przez sąd dzielnicowy według miejsca siedziby organizacji społecznej. Ze skargą do sądu w sprawie rejestracji statutu organizacji społecznej, uznanie za nieważną decyzję organów zarządzania organizacji społecznej dotyczącej reorganizacji lub przerwania działalności organizacji ma prawo zwrócić się co najmniej 1/3 członków organizacji społecznej lub osób uczestniczących w jej działalności. Takie skargi mogą być składane w sądzie w terminie nie przekraczającym 20 dni od podjęcia zaskarżonych decyzji.

Instytucja państwowa, która zarejestrowała statut organizacji społecznej i następnie ustaliła, że dla rejestracji statutu przedstawiono nie odpowiadające rzeczywistości dane, powinna zwrócić się do sądu w sprawie przerwania działalności organizacji społecznej.

V. Zakończenie działalności organizacji społecznych

Artykuł 24. Zakończenie działalności organizacji społecznych

Działalność organizacji społecznej może się zakończyć:

1) jeżeli w trybie określonym przez statut organizacji społecznej zostanie podjęta decyzja w sprawie reorganizacji organizacji społecznej, tj. podzielenie na kilka nowych organizacji społecznych lub przyłączenie do innej organizacji społecznej;

2) jeżeli w trybie określonym przez statut organizacji społecznej zostanie podjęta decyzja w sprawie przerwania działalności;

3) jeżeli sął podjęcie decyzję w sprawie przerwania działalności organizacji społecznej.

Zasady i tryb reorganizacji organizacji społecznych, jak też przerwania działalności organizacji społecznych określają niniejsza ustawa i statuty organizacji społecznych.

Artykuł 25. Reorganizowanie organizacji społecznej

Decyzję w sprawie reorganizowania organizacji społecznej przez jej podział na kilka nowych organizacji lub przyłączenie do innej organizacji społecznej ma prawo podjąć wyłącznie najwyższy organ zarządzania reorganizowanej organizacji.

Jeżeli organizacja społeczna reorganizuje się przez podzielenie jej na kilka nowych organizacji, to jej środki i majątek rozdziela się między nowe organizacje w trybie określonym w statucie reorganizowanej organizacji społecznej. Jeżeli w statucie reorganizowanej organizacji ta kwestia nie jest uregulowana, to środki i majątek dzieli się między nowe organizacje na podstawie decyzji najwyższego organu za-

rzadzania reorganizowanej organizacji, która podejmuje się razem z decyzją w sprawie reorganizowania organizacji społecznej.

Najwyższy organ zarządzania organizacją społecznej, rozstrzygając kwestię reorganizacji organizacji społecznej przez podział, jednocześnie powinien zdecydować, jaka będzie nazwa organizacji społecznej i jaką symbolikę będzie stosowała.

W razie podziału organizacji społecznej na kilka nowych organizacji, statuty nowo założonych organizacji społecznych rejestruje się w trybie określonym przez niniejszą ustawę. Organizacje społeczne uważane są za założone od dnia rejestracji ich statutów.

Jeżeli organizacja społeczna przyłącza się do innej organizacji społecznej, to jej majątek przypada organizacji, do której się przyłącza.

W razie podjęcia w trybie określonym przez statut decyzji w sprawie przerwania działalności organizacji społecznej, jej majątek wykorzystuje się w trybie określonym przez statut, jeżeli ustawy nie przewidują inaczej.

Artykuł 26. Oddzielenie się jednostki strukturalnej organizacji społecznej od organizacji społecznej i przerwania jej działalności

Jednostka strukturalna organizacji społecznej, również posiadająca uprawnienia osoby prawnej, ma prawo oddzielenia się od organizacji społecznej i przekształcenia się w nową organizację społeczną, jeżeli określa to statut organizacji społecznej. Osoba reprezentująca oddzieloną jednostkę strukturalną organizacji społecznej, powinna w terminie nie przekraczającym 5 dni od zapadnięcia decyzji w sprawie oddzielenia się powiadomić pisemnie o tej decyzji organ zarządzania organizacji społecznej, od której się oddziela, jak też organ wykonawczy samorządu, na którego terenie znajduje się siedziba tej jednostki strukturalnej.

Od dnia podjęcia w trybie określonym przez statut organizacji społecznej decyzji w sprawie oddzielenia się jednostka strukturalna organizacji społecznej traci swą poprzednią nazwę i symbolikę. Taką jednostką strukturalną w trybie określonym przez niniejszą ustawę rejestrowana jest jako nowa organizacja społeczna.

Organizacja społeczna w trybie określonym przez jej statut może w każdej chwili przerwać działalność swych jednostek strukturalnych, w tym również posiadających osobowość prawną. Jeżeli statut organizacji społecznej przewiduje, to majątek i środki takich jednostek strukturalnych, w tym również posiadających osobowość prawną, przypadają organizacji społecznej. Jeżeli statut organizacji społecznej nie przewiduje, jak wykorzystać środki i majątek jednostki strukturalnej, której działalność przerywa się, to kwestię ich wykorzystania rozstrzyga się w trybie określonym przez ustawy.

Artykuł 27. Zawieszenie lub przerwanie działalności organizacji społecznej na mocy decyzji sądu

Działalność organizacji społecznej na podstawie zgłoszenia instytucji państwowej, która ją zarejestrowała, może być zawieszona na mocy decyzji sądowej.

Zgłoszenie w sprawie zawieszenia lub przerwania działalności organizacji społecznej składa się w sądzie dzielnicowym według miejscowości siedziby organizacji społecznej. Takie podanie nie podlega opłacie skarbowej.

Artykuł 28. Podstawy zawieszenia działalności organizacji społecznej

Sąd może zawiesić działalność organizacji społecznej, jeżeli ona lub jej

jednostka strukturalna w określonym terminie nie usuwa naruszeń Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej czy innych ustaw, wskazanych przez instytucję państwową, która zarejestrowała organizację społeczną lub kontynuując nieprawną działalność, po tym, gdy otrzymała upomnienie w sprawie przerwania działalności naruszającej Konstytucję Republiki Litewskiej, niniejszą lub inne ustawy.

Działalność organizacji społecznej może być zawieszona nie dłużej niż na 6 miesięcy.

Artykuł 29. Skutki zawieszenia działalności

Gdy działalność organizacji społecznej jest zawieszona, to przelać cały okres zawieszenia organizacji społecznej i jej jednostek strukturalnych zabrania się korzystania ze wszystkich środków masowego przekazu, organizowania zebrań, korzystania ze środków znajdujących się na kontach organizacji społecznej lub jej jednostek strukturalnych, korzystania, zarządzania i dysponowania majątkiem lub środkami, jakie posiada organizacja społeczna i jej jednostki strukturalne.

Zawieszenie działalności organizacji społecznej, wchodzącej w skład związku organizacji społecznych nie powoduje skutków prawnych dla działalności tego związku, jeżeli w związku jest co najmniej połowa organizacji społecznych, których działalność nie została zawieszona.

Kiedy jest zawieszona działalność związku organizacji społecznych, to należące do niego organizacje społeczne działają zgodnie ze swymi statutami.

Po upływie ustalonego terminu zawieszenia działalności organizacji społecznej organizacja społeczna pisemnie powiadamia instytucję państwową, która zarejestrowała jej statut, o tym, że usunęła przyczynę, z powodu której decyzja sądu jej działalność została zawieszona. Organizacja społeczna, której działalność była zawieszona, może kontynuować działalność dopiero po tym, gdy instytucja państwowa, która zarejestrowała statut tej organizacji, konstataje, że usunęto przyczynę, z powodu której zawieszono działalność organizacji społecznej, i zezwala tej organizacji społecznej na kontynuowanie działalności. Odpowiedź na kontynuowanie działalności organizacji społecznej może być zaskarżona w sądzie w terminie nie przekraczającym 10 dni od jej przyjęcia.

Artykuł 30. Przerwanie działalności organizacji społecznej

Sąd może przerwać działalność organizacji społecznej, jeżeli:

1) organizacja społeczna, której działalność została zawieszona na mocy decyzji sądu lub jej jednostka strukturalna narusza wymagania określone w artykule 29 niniejszej ustawy;

2) jeżeli w ciągu roku od dnia otrzymania upomnienia w sprawie naruszenia Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej lub innych ustaw organizacji społecznej lub jej jednostki strukturalnej na ponownie dopuściła się naruszenia Konstytucji Republiki Litewskiej, niniejszej lub innych ustaw.

Podjęciem decyzji przerwania działalności organizacji społecznej są zobowiązane instytucje państwowe, która zarejestrowała statut tej organizacji, do wyznaczenia likwidatorów i określenia ich pełnomocnictw.

Majątek i środki organizacji społecznej, której działalność została przerwana na mocy decyzji sądu, są wykorzystywane w trybie określonym przez ustawy.

Ogłaszam iż ustawy, uchwalonej przez Sejm Republiki Litewskiej
Prezydent Republiki
Algirdas BRAZAUSKAS

Oferuje "Wspólnota Polska"
Praktyki i kursy rolnicze

Praktyka ostatnich lat dobitnie dowiodła, że tradycyjne prowadzenie gospodarstwa nie przynosi...

tygodniowego kursu o ogólnorolniczym kierunku w jednej ze Szkół Zespołu Rolniczego w województwie chełmońskim...

Wreszcie ostatnia oferta Północno-mazowieckiego oddziału "Wspólnoty Polskiej"...

Natomiast amatorów ogrodnictwa zapewne zainteresuje oferta profesorów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego...

Wszyscy zainteresowani zarówno praktykami rolniczymi, jak też szkoleniem w Polsce...

SPORT

Złotki piłkarskich
Mistrzostw świata młodzieżowych do 20 lat...

W porównaniu z rokiem ubiegłym oznacza to wzrost "kasy" o 5,19 proc.

Turniej finałowy MŚ
skompletowany
Znane już wszystkie zespoły, które wezmą udział w turnieju...

Kremlova i Baclea
na "koksie"
Rzecznik prasowy IAAF, Ch. Winner poinformował o pozytywnym wyniku badań...

10 mln dolarów na
kuchni Rolanda Garosa
W niedzielę 11 czerwca na dniach od 29 marca...

TELEWIZJA

CZWARTEK, 30 MARCA

7.30 - Dzień dobry, 8.35 - Lekcja
jez. niem. 17.05 - Informacyjny wydanie
magazynu "W Wielkiej Brytanii"...

BAŁTYCKA TV, TV POLONIA
7.30 - Horoskop, 7.35 - S. "Tak
świat się kręci"...

7.30 - Wiadomości, 8.00 - Film
anim. 8.30 - S. "Santa Barbara"...

WIENIEŃSKA TV
7.30 - "Studio 900", 9.30 - S. "Kopciuszka"...

WILNIUSKI TV
8.00 - "Historie, opowiadki", 9.30 -
Film anim. 8.45 - "90x50"...

SKALVIJA - I sala. Festiwal
filmów francuskich, niemieckich i
litewskich "Wiosna filmowa"...

miasteczku, 19.00 - Film fab. "Willa
"Rosaura"...

OSTANKINO
5.30 - Poranek 7.52 - Dziennik, 8.00
- Film anim. 8.25 - TV film dok. "Droga
krzyżowa"...

TVP-I
10.00 - Wiadomości, 10.10 - Mama
i ja, 10.25 - Domowe przedświeczki...

PIĄTEK, 31 MARCA
LTV
7.30 - Dzień dobry, 8.35 - Lekcja
jez. ang. 9.00 - S. "Dolina łalek"...

WILNIUSKI TV "Dzień świątków"
(USA), 30.III.11.00 - 11.30, 13.30,
15.30, 17.30, 30.III.12.10 - 1.21.10...

PERGALÉ - "Chytry Ventura"
- detektyw zwierząt (USA) - 11.30,
15.30, 19.30, "Śmiertelna broń-3"
(USA) - 13.17...

BAŁTYCKA TV, TV POLONIA
7.30 - Horoskop, 7.35 - S. "Tak
świat się kręci"...

TELE-3
7.30 - Wiadomości, 8.00 - Film
anim. 8.30 - S. "Santa Barbara"...

WIENIEŃSKA TV
8.00 - Tydzień sportowy, 8.30 -
Filmy anim. 8.45 - 90x60, 9.00 -
Patrol drogowy...

OSTANKINO
5.30 - Poranek 7.52 - Dziennik,
8.00 - Sroka, 8.25 - Obejrzyj, posłuchaj,
8.52 - Dziennik 9.00 - Pomóż sobie...

PIĄTEK, 31 MARCA
LTV
7.30 - Dzień dobry, 8.35 - Lekcja
jez. ang. 9.00 - S. "Dolina łalek"...

WILNIUSKI TV "Dzień świątków"
(USA), 30.III.11.00 - 11.30, 13.30,
15.30, 17.30, 30.III.12.10 - 1.21.10...

PERGALÉ - "Chytry Ventura"
- detektyw zwierząt (USA) - 11.30,
15.30, 19.30, "Śmiertelna broń-3"
(USA) - 13.17...

SPRZEDAJE SIĘ
dobre słono.
Vilnius, tel. 46-53-43. (Zam. 405)

Znad Wilii

Radio 73.34/103.8 FM

6.00, 7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 22.00 -

Wiadomości po polsku i rosyjsku
6.05 - Radio - Budzik
6.45, 8.45 - Poranny przegląd prasy
7.05 - Kawa z Radciem "Znad Wilii"
7.30 - Krótki konkurs poranny
8.00, 19.00, 23.00 - Wiadomości BBC
8.15, 9.15 - Horoskop
8.30, 21.45 - BBC English: dla dorosłych
9.30, 20.45 - BBC English: dla dzieci

9.45 - Słowo niedzielnie (niedziela)
10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 - Wiadomości po polsku i litewsku
10.30, 12.30, 14.30 - Serwis kulturalny
10.30 - "Stare, ale jare" (niedziela)
11.05, 19.30 - Koncert żywe
11.30, 13.30, 15.30 - Wiadomości lokalne
12.05 - Kuferek Radia "Znad Wilii"
16.05 - Zwirowana Dziewiętnastka - lista przebojów Radia "Znad Wilii" (sobota)
16.30 - Program muzyczny "Na wileńską nutę" (niedziela)
16.30 - Astrologia dla każdego (wtorek, czwartek)
17.05 - Konkurs "3 x Tak"
20.30 - Wiadomości dla dzieci (sobota)
20.30 - Konkurs dla dzieci (sobota, niedziela)
22.05 - Konkurs wieczorny
22.05 - "Inny wymiar rzeczywistości" - znaczenie snów (piątek)
23.15 - Jutro w prasie
24.00 - Muzyczna noc

Dział reklamy
Radia "Znad Wilii":
2056 Vilnius, al. Laisvės 60
tel. / fax 42 94 65

DROGO SKUPIJEMY
czeki inwestycyjne.
Zwracaj się: Vilnius, Kalvarijų 3, I piętro, tel. 75-27-63, 63-47-74.
(Zam. 262)

A. JAKŠTO g. 6
2600 VILNIUS

Tel.: 616022, 621083

Godziny pracy:

I-IV 9.00 - 16.30
V 9.00 - 15.30

SKUPIJEMY
w różnych ilościach plastikowe granule.
Vilnius, tel. 44-71-84 do godz. 18, 47-64-24, 35-06-43 do godz. 18.
(Zam. 257)

KUPIJEMY I SPRZEDAJEMY
różne mieszkania. Świadczymy usługi w zakresie pośrednictwa. Litewski Instytut Informacji.
Vilnius, tel. 75-21-53, 75-34-56.
(Zam. 260)

PRZYGOTOWUJEMY DOKUMENTY
do zakładania i przerejestracji zamkniętych spółek akcyjnych, przedsiębiorstw indywidualnych i wspólnych, zamawiamy pieczęcie, zamykamy inne formalności urzędowe.
Vilnius, tel. 63-88-35.
(Zam. 337)

NAPRAWA SILNIKÓW I PODWOZI SAMOCHODÓW.
Mycie układów wtryskiwania (benzynowego, dieslowego) za pomocą aparatury WYNN'S.
Naprawa rozruszników, prądnic, instalacji elektrycznych.
Vilnius, tel. 67-77-63, 67-76-81.
(Zam. 365)

FIRMA SKUPIJE
nowe i odrastające opony samochodowe do ciężarówek; części do samochodów GAZ-66, ŻUK, NYSA, UAZ.
Vilnius, tel. 66-73-67 w godz. 8.00-17.00, 46-69-27 do godz. 18.00.
W soboty na targu w Ejazyzkach w godz. 9.00-12.00.
(Zam. 380)

Za przyjmowane dziś wkłady bank będzie płacił:

W LITACH (minimalna suma 100 litów)

3 mies. — 20 proc. rocznie
6 mies. — 24 proc. rocznie

W WALUCIE (minimalna suma 100 dolarów USA albo 100 marek niemieckich)

3 mies. — 15 proc. rocznie;
6 mies. — 19 proc. rocznie;
9 mies. — 17 proc. rocznie;
12 mies. — 15 proc. rocznie.
(Zam. 410)

Z okazji pięknego Jubileuszu 70-lecia

Melanii RYNKIEWICZ

najserdeczniejsze życzenia zdrowych, długich i szczęśliwych lat składają
mąż i dzieci z rodzinami

(Zam. 409)

(+22) 26-22-28

Fax informator

Niezawodna informacja przez całą dobę.
W sprawie zamieszkania informacji prosimy zwracać się w Wilnie tel. 65-25-24, w Kownie (27) 22-92-25, w Kłajpedzie (261) 78-274.
(Zam. 87)

Wyrazy głębokiego współczucia Czestawie KASZYŃSKIEJ z powodu zgony ukochanego Ojca składa zespół "Jeziorka"

KALENDARIUM

* Czwartek (30.III) jest 89 dniem 1995 r. Do końca roku 276 dni.
* Znak Zodiaku — Baran.
* Imieniny: Amalii, Anieli, Kwiry, na, Leonarda.
* Wschód Słońca — 6.58, zachód — 19.50. Długość dnia 12 godz. 52 min.

Litewska Służba Hydrometeorologiczna przewiduje na 30 marca z chmurzeniem z przejaśnieniami, bez opadów. Wiatr o zmiennych kierunkach, umiarkowany. Temperatura 1,3 stopnia celsjusza.

31 marca bez opadów, 1 kwietnia lokalne opady, temperatura w nocy 4,9 stopni mrozu, w dzień od -1 do +4 stopni.

DYŻURNI WYDANIA:
Jadwiga PODMOSTKO
Jan LEWICKI
Teresa ŻARK
Teresa STRUMIŁO
Bronisława MICHAŁOWSKA
Loreta BORKOWSKA

W wiosennej kolekcji 53 modele

DANBALT INTERNATIONAL, al. Laisvės 55,
tel. 461015, 424687, fax 416426

KUPIJEMY
czeki inwestycyjne.
Vilnius, tel.: 61-14-03 (byłe kino "Planeta").
(Zam. 249)

KUPIJEMY
czeki inwestycyjne.
Vilnius, Savanorių 7, tel.: 63-79-16, kino "Vingis".
(Zam. 250)

KUPIJĘ
2-3-pokojowe mieszkanie w nowej dzielnicy.
Vilnius, tel. 26-34-95.
(Zam. 396)

SPRZEDAM
dom w Pavilnyse przy ul. S. Rašinsko.
Vilnius, tel. 66-04-77.
(Zam. 400)

8 kwietnia o godz. 19.00

w Litewskim Akademickim Teatrze Dramatycznym odbędzie się finał konkursu

"Miss Polka Litwy '95"

Ciekawy program artystyczny — wykonawcy z Litwy i Polski

Bilety do nabycia w kasie teatru (Gedimino 4)

Konkurs to doskonała okazja do promocji Państwa firmy.

Piękne panie zapewnią najskuteczniejszą reklamę. Kto pierwszy, ten lepszy — decyduje kolejność zgłoszeń. (informacja: fax 67 34 25)

KURIER Wileński

Dziennik społeczno-polityczny Rządu Republiki Litewskiej.
Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Redaktor
Zbigniew BALCEWICZ

Nasz adres:
Laisvės pr. 60, 2056 Vilnius,
Lietuvos Respublika
Kod 67218
Cena 50 ct
SL 322
Drukuje Państwowe Przedsiębiorstwo „Spauda”

W Domu Prasy (al. Laisvės 60, piętro 11, pokój 1114, tel. 42-69-63, fax 42-72-65) w dniach pracy od godz. 9 do 17, jak też pod

adresami w WILNIE (od godz. 9 do 19):
* al. Gedimino 46-1;
* al. Pylimo 26;
* al. Gedimino 2;

Poczta Centralna.
* W oddziałach łączności:
* nr 41, Cerovės 29;
* nr 48, Kojalavčiaus 131;
* Bulvydiškės;

* Kėvalniai;
* Nemenčinė;
* Nemėžis;
* Paberžė;
* Pagriai;

* Rudamina;
* Salininkai;
* Sudėvė;
* W Kownie
ul. Biržų 8.

OGŁOSZENIA I REKLAMĘ DO "KURIERA WILEŃSKIEGO" PRZYJMUJE SIĘ.